

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITA  
APIE PAŽANGĄ SKATINANT IR NAUDOJANT  
ATSINAUJINANČIUS ENERGIJOS IŠTEKLIUS**

**2013**

## Turinys

Įvadas .....	4
1. Sektorių ir bendroji dalys bei faktinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas per pastaruosius 2 metus ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas</i> ) .....	5
2. Informacija apie priemones, kurių per pastaruosius 2 metus imtasi ir (arba) planuojama imtis nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti didesnę atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą atsižvelgiant į indikatyvią trajektoriją, kad būtų pasiekti Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane numatyti atsinaujinančių išteklių energijos rodikliai. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas</i> ) .....	8
2.a. Informacija apie pasiektą pažangą vertinant ir tobulinant administracines procedūras, siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies e punktas</i> ) .....	27
2.b. Informacija apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą bei skirstymą ir tobulinti sistemą ar taisykles, taikomas padengiant ir pasidalijant su įjungimu į tinklą ir tinklo sustiprinimu susijusias išlaidas. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies f punktas</i> ) .....	29
3. Informacija apie taikomas paramos schemas ir kitas priemones, siekiant skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas</i> ) .....	33
3.1. Informacija apie remiamos elektros energijos paskirstymą galutiniams vartotojams pagal <i>Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 6 dalį</i> . ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas</i> ) .....	41
4. Informacija apie tai, kaip buvo parengtos paramos schemas, kad būtų atsižvelgta į atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo būdus, kurie teikia papildomos naudos palyginus su kitais panašiais naudojimo būdais, tačiau kurie taip pat gali būti siejami su didesnėmis sąnaudomis, įskaitant biodegalus, pagamintus iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies c punktas</i> ) ..	41
5. Informacija apie energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemą ir kaip taikomos sistemos patikimumą ir apsaugą nuo sukčiavimo užtikrinančios priemonės. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies d punktas</i> ) .....	42
6. Informacija apie biomasės išteklių prieinamumo ir naudojimo energijos tikslais pokyčius per pastaruosius 2 metus. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies g punktas</i> ) .....	44
7. Informacija apie prekių kainos ir žemės naudojimo pokyčius per pastaruosius 2 metus, susijusius su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies h punktas</i> ) .....	45
8. Informacija apie biodegalų pagamintų iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės plėtojimą ir tokio kuro dalį. ( <i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies i punktas</i> ) .....	45

9. Informacija apie numatomą biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikį biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei per pastaruosius 2 metus. (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies j punktas*) ..... 46
10. Prognozė kiek sumažėja grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kai naudojama atsinaujinančių išteklių energija. (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies k punktas*) ..... 47
11. Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių perviršio ir (arba) trūkumo (palyginti su indikatyvia trajektorija), kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims bei gauti iš šių valstybių narių ir šalių, ataskaita (pastarųjų 2 metų) ir prognozė (būsimų metų iki 2020 m.), taip pat bendrų projektų galimybių iki 2020 m. prognozė (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies l, m punktai*) ..... 47
- 11.1. Informacija apie sprendimų dėl statistinių perdavimų, bendrų projektų ir bendrų paramos schemų priėmimo taisykles ..... 48
12. Informacija apie biologiškai skaidžių atliekų dalies, naudojant atliekas energijos gamybai, apskaičiavimą ir kokių priemonių imtasi siekiant, kad tokie apskaičiavimai būtų tikslesni ir tikrinami. (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies n punktas*) ..... 48
13. Subjektų, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, skaičius ir jo pokytis nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius..... 50

## **Įvadas**

Lietuvos Respublikos 2013 m. ataskaita apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius (toliau – Ataskaita) parengta vadovaujantis 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16) (toliau – Direktyva 2009/28/EB), 5 ir 22 str. nuostatomis.

Atsinaujinančių išteklių energijos sunaudojimas energijos vartojimo sektoriuose ir jos dalis bendrajame galutiniame energijos suvartojime apskaičiuota vadovaujantis Atsinaujinančių energijos išteklių dalies bendrame galutiniame energijos suvartojime apskaičiavimo metodika. Ši metodika yra pateikta Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašo, patvirtinto 2010 m. rugsėjo 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1314 (Žin., 2010, Nr. 113-5757), priede.

Ataskaitoje naudojama Lietuvos statistikos departamento, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos bei joms pavaldžių įmonių, institucijų ir organizacijų pateikta informacija ir duomenys.

**1. Sektorių ir bendroji dalys bei faktinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas per pastaruosius 2 metus (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas*)**

**1 lentelė. Sektoriaus (elektros energijos, šildymo ir aušinimo, transporto) ir bendra atsinaujinančių išteklių energijos dalys**

	<b>2011</b>	<b>2012</b>
Atsinaujinančių išteklių energija –šildymas ir aušinimas (%)	<b>33,68</b>	<b>35,41</b>
Atsinaujinančių išteklių energija –elektros energija (%)	<b>9,0</b>	<b>10,9</b>
Atsinaujinančių išteklių energija –transportas (%)	<b>3,7</b>	<b>4,8</b>
Visa atsinaujinančių išteklių energijos dalis (%)	<b>20,23</b>	<b>21,72</b>

**1a lentelė. Kiekvieno sektoriaus atsinaujinančių išteklių energijos indėlio į galutinę energijos suvartojimą apskaičiavimo lentelė (ktne)**

	<b>2011</b>	<b>2012</b>
A) Bendras galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas šildymo ir aušinimo sektoriuje	872	937
B) Bendras galutinis elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, suvartojimas	84	103
C) Bendras galutinis energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas transporto sektoriuje	46	62
D) Visas atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas	1002	1102
E) Atsinaujinančių išteklių energijos perdavimas į kitas valstybes nares	0	0
F) Atsinaujinančių išteklių energijos perdavimas iš kitų valstybių narių ir trečiųjų valstybių	0	0
G) Atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas, patikslintas pagal planinį rodiklį (D) – (E) + (F)	1002	1102

**1.b lentelė. Kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos bendras faktinis indėlis (instaliuotoji galia, bendra elektros energijos gamyba) Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies elektros energijos sektoriuje 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos**

	2011		2012	
	MW	GWh	MW	GWh
<b>Hidroenergija*:</b>	<b>876</b>	<b>425</b>	<b>876</b>	<b>430</b>
ne hidroakumuliacinių elektrinių	116	419	116	425
<1 MW	18	54	18	55
1 MW–10 MW	8	20	8	21
>10 MW	90	345	90	349
hidroakumuliacinių elektrinių				
mišri	-	-	-	-
<b>Geoterminė energija</b>	-	-	-	-
<b>Saulės energija:</b>	-	-	<b>7</b>	<b>2</b>
saulės fotoelektros	-	-	7	2
koncentruota saulės energija	-	-	-	-
<b>Potvyniai, bangos, vandenynai</b>	-	-	-	-
<b>Vėjas*:</b>	<b>202</b>	<b>409</b>	<b>275</b>	<b>562</b>
pakrantė	-	-	-	-
jūra	-	-	-	-
<b>Biomasė:</b>	<b>33</b>	<b>158</b>	<b>53</b>	<b>218</b>
kietoji biomasė	18	121	38	176
biodujos	15	37	15	42
skystieji bioproductai	-	-	-	-
<b>IŠ VISO</b>	<b>1111</b>	<b>992</b>	<b>1211</b>	<b>1212</b>
iš jų energijos ir šilumos kogenracija				

\* Normalizuotas pagal Direktyvą 2009/28/EB ir Eurostato metodiką.

**1c lentelė. Bendras faktinis kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos indėlis (galutinis energijos suvartojimas) Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies šildymo ir aušinimo sektoriuje (ktne) 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos**

	2011	2012
<b>Geoterminė energija (išskyrus žemos temperatūros geoterminę šilumą, skirtą šilumos siurbliams)</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
<b>Saulės energija</b>	-	-
<b>Biomasė:</b>	<b>871</b>	<b>935</b>
kietoji biomasė	867	931
biodujos	4	4
skystieji bioproductai	-	-
<b>Atsinaujinančių išteklių energija, gaunama iš šilumos siurblių:</b>	-	-
– iš jų aeroterminė		
– iš jų geoterminė		
– iš jų hidroterminė		
<b>IŠ VISO</b>	<b>873</b>	<b>937</b>
<i>Iš jų centralizuotas šildymas</i>	22%	26%
<i>Iš jų biomasė namų ūkiuose</i>	64%	60%

**1d lentelė. Bendras faktinis kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos indėlis Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies transporto sektoriuje (ktne), 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos**

	<b>2011</b>	<b>2012</b>
<b>Bioetanolis/bio-ETBE</b>	<b>10</b>	<b>9</b>
	10	9
<i>Iš jų importuota</i>	6	7
<b>Biodyzelinas</b>	<b>35</b>	<b>52</b>
<i>Iš jų biodegalai 21 straipsnio 2 dalis</i>	35	52
<i>Iš jų importuota</i>	30	33
<b>Vandenilis iš atsinaujinančių energijos išteklių</b>	-	-
<b>Elektros energija iš atsinaujinančių išteklių</b>	-	-
<i>Iš jų kelių transportas</i>	-	-
<i>Iš jų ne kelių transportas</i>	-	-
<b>Kita (pvz., biodujos, augalinis aliejus ir pan.) – prašome nurodyti</b>	-	-
<i>Iš jų biodegalai 21 straipsnio 2 dalis</i>	-	-
<b>IŠ VISO</b>	<b>45</b>	<b>61</b>

**2. Informacija apie priemones, kurių per pastaruosius 2 metus imtasi ir (arba) planuojama imtis nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti didesnę atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą atsizvelgiant į indikatyvią trajektoriją, kad būtų pasiekti Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane numatyti atsinaujinančių išteklių energijos rodikliai. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas)**

2 lentelė. Visų politikos sričių ir priemonių apžvalga

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<b>2011–2012 metai</b>					
<p>1. (A) Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 789 (Žin., 2010, Nr. 73-3725).</p> <p>(B) Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010–2015 metų priemonių planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1-180 (Žin., 2010, Nr. 78-4030).</p> <p>Pagrindinis tikslas – didinant atsinaujinančių energijos išteklių dalį šalies energijos balanse, elektros ir šilumos energetikos bei transporto sektoriuose kuo geriau patenkinti energijos poreikį vidaus išteklių, atsisakyti importuojamo taršaus iškastinio kuro, taip padidinti energijos tiekimo saugumą, energetinę nepriklausomybę ir prisidėti prie tarptautinių pastangų mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas</p>	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas	Energijos gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos, mokslo ir studijų institucijos	Įgyvendinama	(A) 2010–2020 m. (B) 2010–2015 m.
<p>2. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936).</p> <p>Šio įstatymo tikslas – užtikrinti darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą, skatinti tolesnę naujų technologijų vystymąsi ir diegimą bei pagamintos energijos vartojimą, ypač atsizvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, aplinkos apsaugos, iškastinių energijos išteklių tausojo, priklausomybės nuo iškastinių energijos išteklių ir energijos importo mažinimo bei kitus valstybės energetikos politikos tikslus, įvertinus energijos tiekimo saugumo ir patikimumo reikalavimus, taip pat į vartotojų teisių ir teisėtų interesų į atsinaujinančių energijos išteklių prieinamumą, tinkamumą ir pakankamumą apsaugos užtikrinimo principus</p>	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas	Energijos gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>3. Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymas Nr. XI-2023 (Žin., 2012, Nr. 63-3164; 2013, Nr. 78-3938)</p> <p>Šio įstatymo paskirtis:</p> <p>1. Nustatyti Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos organizavimo,</p>	Reguliuojamoji	Skaidrumo biokuro prekyboje didėjimas, konkurencingumas	Energijos gamintojai, biokuro pardavėjai	Įgyvendinama	Nuo 2012-06-05



Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>administravimo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės teisinius pagrindus, taip pat reglamentuoja centralizuotos prekybos biokuru, prekybos gamtinėmis dujomis ir pagalbiniais apsaugos nuo energijos kainų svyravimo instrumentais visuomeninius santykius.</p> <p>2. Šis įstatymas taikomas prekybai energijos ištekliais tiek, kiek to nereglamentuoja Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas ir (ar) kiti įstatymai, nustatantys specialiuosius reikalavimus prekybai energija ar energijos ištekliais.</p> <p>3. Energetikos įmonėms įsigyjant energijos išteklius elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti, šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose reglamentuojamam energijos išteklių, skirtų elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti, įsigijimo energijos išteklių biržoje būdai turi būti teikiama pirmenybė prieš kitus teisės aktuose numatytus energijos išteklių įsigijimo būdus. Kiti teisės aktuose numatyti energijos išteklių įsigijimo būdai taikytini tada, kai tais būdais įsigyti energijos išteklių, skirtų elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti, yra ekonomiškai naudingiau arba dėl objektyvių priežasčių nebuvo galima įsigyti reikalingo atitinkamos biokuro rūšies kiekio ar jo dalies, arba įstatymai nustato energetikos įmonėms privalomus vykdyti reikalavimus dėl energijos išteklių įsigijimo šaltinio ir (ar) būdo.</p>		mo didėjimas, prekybos energijos ištekliais teisinis suregulavimas			
<p>4. Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimo kainos</p> <p>(A) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2002 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 7 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainų“ (Žin., 2002, Nr. 16-648; Inf. pr., 2008, Nr. 16-217, Nr. 77-1002; Žin., 2009, Nr. 108-4576) nustatė vidutines elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius ir atliekinius energijos išteklius, supirkimo kainas bei jų taikymo sąlygas.</p> <p>(B) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2012 m. vasario 6 d. nutarimas Nr. O3-23 „Dėl elektros energijos ir biodujų, pagamintų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2012 metams“ (Žin., 2012, Nr. 18-844)</p>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinta	(A) Nuo 2002 m. Supirkimo tarifas taikomas iki 2012 m.
	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinta	(B) Nuo 2012-02-10 Supirkimo tarifas taikomas 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>5. Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios elektrinės prijungimo prie tinklo nuolaida</p> <p>(A) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ patvirtintame Elektros energijos, kuriai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, gamybos ir pirkimo skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2004, Nr. 9-228; 2006, Nr. 100-3862)</p>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinta	(A) 2004-2012 m.
<p>(B) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2012, Nr. 81-4239) nustatyta, kad atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidos kompensuojamos elektros energijos gamintojui šias išlaidas paskirstant elektros energijos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta tvarka, sąlygomis ir apimtimi. Elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas taikomas visiems elektros energijos gamintojams, naudojantiems tik atsinaujinančius energijos išteklius, išskyrus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus atvejus ir tuos atvejus, kai elektrinėje naudojamas iškastinis kuras, kiek tai būtina elektrinės veiklos ir (ar) elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti.</p>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	(B) Nuo 2012 m.
<p>(C) 2011 m. gegužės 12 d. priimto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936) 21 str. nustatyta, kad elektrinių prijungimas prie elektros tinklų yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga ir išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas. Išlaidos paskirstomos tokiomis dalimis:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 350 kW, gamintojas moka 40 proc. prijungimo prie elektros tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 60 proc. prijungimo išlaidų;</li> <li>• kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 30 kW ir yra ne didesnė kaip 350 kW, gamintojas moka 20 proc. prijungimo prie elektros tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 80 proc. prijungimo išlaidų.</li> </ul>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	(C) Nuo 2011 m. (D) Nuo 2011 m., IV skyrius nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<ul style="list-style-type: none"> <li>kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, gamintojo elektrinė prijungiama nemokamai, prijungiantis operatorius moka 100 proc. prijungimo išlaidų.</li> </ul> <p>(D) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 (Žin., 2011, Nr. 101-4777) patvirtino Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodiką, kuri reglamentuoja elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo tvarką</p>					
<p>6. Pirmenybinis elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, persiuntimas elektros energijos perdavimo ar skirstymo tinklais</p> <p>(A) Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936) 17 str. nustatyta, kad elektros tinklų operatorius turi visą gamintojo pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais. Ši elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių neatsinaujinančius energijos išteklius, pagamintos elektros energijos atžvilgiu.</p>	Reguliuojamoji	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Perdavimo sistemos operatorius ir skirstomųjų tinklų operatorius, elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	(A) Nuo 2011 m
<p>7. Privalomas biodegalų maišymas į mineralinius degalus</p> <p>(A) Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. balandžio 26 d. įsakymas Nr. 147 „Dėl Prekybos naftos produktais, biokuru, bioalyva ir kitais degiaisiais skystais produktais Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 37-1269; 2005, Nr. 35-1158; 2008, Nr. 70-2669)</p> <p>(B) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. 1-346 „Dėl prekybos naftos produktais, biokuru, bioalyva ir kitais degiaisiais skystais produktais Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 148-7625; 2012, Nr. 1-6, Nr. 29-1334)</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo transporto sektoriuje augimas	Naftos produktų tiekėjai	Įgyvendinta	(A) 2005–2011 (sausis) m.
	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo transporto sektoriuje augimas	Naftos produktų tiekėjai	Įgyvendinama	(B) Nuo 2011 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>(C) Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 1-348/D1-1014/3-742 „Dėl Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodiklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 153-7849; 2011, Nr. 71-3430; 2012, Nr. 54-2698)</p> <p>Šalies vidaus rinkoje parduodami degalai turi atitikti šiuos sudėties ir kokybės reikalavimus:</p> <p>95 markės variklių benzinas turi būti pagamintas naudojant priedą bioetiltretbutileterį (toliau – bio-ETBE), kuris sumaišytas su benzinu turi sudaryti ne mažiau kaip 10 % ir ne daugiau kaip 22 % tūrio;</p> <p>95 markės variklių benzinas, pagamintas be bio-ETBE, savo sudėtyje turi turėti nuo 5 % iki 10 % tūrio bioetanolio. Privaloma bioetanolio dalis 95 markės benzine turi būti 5 % (leistina paklaida gali būti <math>\pm 0,5</math> %) tūrio bioetanolio. Bioetanolio tūrio paklaida automobiliniuose etanolio degaluose (E85) gali būti <math>\pm 0,5</math> %;</p> <p>98 markės variklių benzinas neprivalo būti tiesiogiai maišomas su bioetanoliumi;</p> <p>Dyzelinas savo sudėtyje privalo turėti 7 % (iki 2012 m. gruodžio 31 d. leistina paklaida gali būti minus 1 %, nuo 2013 m. sausio 1 d. leistina paklaida gali būti minus 0,5 %) tūrio biodegalų. Žiemos laikotarpiu 1 ir 2 klasės arktinis dyzelinas gali būti be biodegalų;</p> <p>Biodegalų dalis 1 ar 2 klasės arktiniame dyzeline lapkričio 10–30 dienomis ir kovo 1–20 dienomis gali būti mažesnė nei privalomoji dalis, o ribinė filtruojamumo ir drumstimosi temperatūros gali būti aukštesnės, nei nustatyta atitinkamai dyzelino klasei;</p> <p>Didžiausias leistinas benzino garų slėgis benzine gegužės 1–20 dienomis ir rugsėjo 10–30 dienomis gali būti tarp didžiausių leistinų garų slėgių dydžių, nustatytų maišomų benzinių klasėms vasaros ir šaltuoju laikotarpiais.“;</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo transporto sektoriuje augimas	Degalų pardavėjai	Įgyvendinama	(C) Nuo 2011 m.
<p>8. Akcizų lengvata biodegalams</p> <p>2010 m. balandžio 1 d. priėmus Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-722 (Žin., 2010, Nr. 45-2174), nustatytos tokios akcizų lengvatos energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>energetiniams produktams, viršijantiems teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) į šalies vidaus rinką tiekiamuose naftos produktuose, taikomas nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais), viršijančią teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais);</li> </ul>	Finansinė	Energetinių produktų, kurių sudėtyje yra biologinės kilmės medžiagų, gamybos augimas	Energetinių produktų gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<ul style="list-style-type: none"> <li>energetiniams produktams, kuriuose biologinės kilmės priemaišų dalis (procentais) yra 30 proc. arba didesnė, taikomas nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) produkte, arba produktai atleidžiami nuo akcizų, kai produktai pagaminti tik iš biologinės kilmės medžiagų</li> </ul>					
<p>9. Biodegalų gamybos finansavimas</p> <p>Vadovaujantis Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 3D-417 (Žin., 2008, Nr. 88-3551; 2009, Nr. 110-4686; 2011, Nr. 78-3848), valstybės pagalba kompensuojant dalį rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui (RME) gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamybai nupirktų rapsų ir javų grūdų (toliau – žaliava) kainos (toliau – pagalba) teikiama iš valstybės biudžeto lėšų. Pagalbos gavėjams kompensuojamos žaliavos įsigijimo (išauginimo) išlaidos, padarytos nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki einamųjų metų lapkričio 15 d.: rapsų grūdų – 160 Lt/t, javų grūdų – 114 Lt/t</p>	Finansinė	Žemės ūkio produkcijos, naudojamos biodegalų gamybai, augimas	Biodegalų gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2008 m.
<p>10. Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo (Žin., 1999, Nr. 47-1469; 2002, Nr. 13-474; 2005, Nr. 47-1560) 5 str. 3 ir 4 dalimis, mokesčio mokėtojai, teršiantys aplinką iš mobilių ir (ar) stacionarių taršos šaltinių, yra atleidžiami nuo mokesčio už aplinkos teršimą, jei savo veikloje naudoja biodegalus ir (ar) biokurą ir pateikia jų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus:</p> <p>1) nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių atleidžiami fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys iš transporto priemonių, naudojančių nustatytus standartus atitinkančius biodegalus, ir pateikę biodegalų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus;</p> <p>2) Fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę biokuro sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, už išmetamus į atmosferą teršalus, susidarantį naudojant biokurą, nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių yra atleidžiami.</p> <p>Mokestį už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių moka aplinką teršiantys veiklos vykdytojai, energetikos pramonėje eksploatuojantys kurą deginančius įrenginius, kurių nominalus šiluminis galingumas didesnis kaip 50 MW;</p> <p>Bei:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Taip pat veiklos vykdytojai naudojantys bent vieną kietuoju kuru kūrenamą</li> </ul>	Finansinė	Biodegalų vartojimo augimas	Biodegalų vartotojai (iš mobilių taršos šaltinių)	Įgyvendinama	Nuo 2003 m.
	Finansinė	Biokuro vartojimo augimas	Biokuro vartotojai (iš stacionarių taršos šaltinių)	Įgyvendinama	Nuo 2006 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>katilą, kurio kūryklos šiluminis našumas yra 0,5 MW ar daugiau, naudoja stacionarų degimo šaltinį, kurio šiluminis našumas yra 1,0 MW ar daugiau; Galioja iki 2011 m. liepos 16 d</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Veiklos vykdytojai naudojantys kurą deginantį įrenginį, kurio šiluminis našumas yra 1,0 MW ar daugiau; Galioja 2011 m. liepos 16 d. – 2012 m. vasario 1 d</li> <li>• Veiklos vykdytojai naudojantys kurą deginantį įrenginį, kurio šiluminis našumas yra 20,0 MW ar daugiau; Galioja nuo 2012 m. vasario 1 d. Taip pat aplinką teršiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka privalo turėti taršos leidimą</li> </ul>					
<p>11. Europos Sąjungos struktūrinė parama</p> <p>Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 787 (Žin., 2008, Nr. 95-3720; 2009, Nr. 36-1388, Nr. 68-2773; 2010, Nr. 68-3408). VP3-3.4-ŪM-02-K priemonė „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“. Priemonės tikslas – skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą energijos gamybai.</p> <p>VP3-3.4-ŪM-02-K priemonės „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ projektų finansavimo sąlygų aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. 4-442 (Žin., 2008, Nr. 117-4460; 2011, Nr. 22-1075, Nr. 116-5502; Nr. 123-5838; 2012, Nr. 38-1906).</p> <p>VP3-3.4-ŪM-06-V priemonės „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ projektų finansavimo sąlygų aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 4-922 (Žin., 2012, Nr. 111-5658).</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklius energijos gamybai naudojančių objektų statyba ir modernizavimas	Energijos gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>12. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012 – 2020 metų programa</p> <p>Parengta atsižvelgiant į tai, kad miškų reikšmė nuolat didėja dėl jų teikiamos įvairiapusės naudos valstybei, visuomenei, šalies ūkiui ir žmogui. Miškas padeda užtikrinti kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, išsaugoti biologinę įvairovę. Miško teikiama mediena ir kiti miško produktai tenkina ekologines, ekonomines ir socialines visuomenės reikmes. Be to, miškas yra esminis ekologinės pusiausvyros veiksnys – sudaro daugelio gyvūnijos ir augmenijos rūšių buveines, stabdo dirvos eroziją, sugeria anglies dvideginį ir grynina orą, kaupia anglį biomasėje ir kartu mažina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atmosferoje, saugo gruntinius ir paviršinius vandenius, taip pat suteikia galimybę žmonėms poilsiauti.</p>	Reguliuojamoji	Padidinti miško kirtimo atliekų ir smulkiosios nelikvidinės medienos panaudojimo biokurui kiekis per metus: 2015 m. – 300 tūkst. m <sup>3</sup> ; 2020 m. – 500 tūkst. m <sup>3</sup>	VĮ Miškų urėdijos; privačių miškų savininkai	Įgyvendinama	2012–2020 m.
<p>13. Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas</p> <p>(A) Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas (Žin., 2002, Nr. 13-474; 2010, Nr. 145-7426). Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšomis finansuojamų investicinių projektų įgyvendinimo ir priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. 437 (Žin., 2003, Nr. 85-3890; 2010, Nr. 112-5700; 2011, Nr. 46-2206, Nr. 126-5995).</p> <p>(B) Lietuvos Respublikos Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymas (Žin., 2009, Nr. 87-3662; 2012, Nr. 63-3168) Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-275 (Žin., 2010, Nr. 42-2040; 2011, Nr. 99-4668, Nr. 131-6254; 2012, Nr. 8-297, Nr. 30-1416, Nr. 88-4630, Nr. 109-5538, Nr. 136-7002).</p>	Finansinė	Atsinaujinančių s energijos išteklius energijos gamybai naudojančių objektų statyba	Energijos gamintojai	Įgyvendinama	(A) Nuo 2000 m.
	Finansinė	Atsinaujinančių s energijos išteklius energijos gamybai naudojančių objektų statyba	Energijos gamintojai	Įgyvendinama	(B) Nuo 2009 m.
<p>14. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa</p> <p>Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemones skatinamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas. Paramos intensyvumas kinta nuo 40 iki 65 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Maksimali projekto paramos suma priklauso nuo programos priemonės ir gali kisti nuo 40 tūkst. EUR iki 2,8 mln. EUR</p>	Finansinė	Elektros energijos gamyba vėjo elektrinėse, biodujų gamyba	Ūkininkai	Įgyvendinama	2007–2013 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>15. Interneto svetainė „Atsinaujinantieji energijos išteklių Lietuvoje“</p> <p>Ši interneto svetainė – bendras valstybės įmonės Energetikos agentūros, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir Danijos konsultacinės įmonės „Danish Energy Management A/S“ projektas lietuvių ir anglų kalbomis. Interneto svetainėje pateikiama aktuali informacija apie atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) teisinį reglamentavimą Lietuvoje, finansavimo mechanizmus. Pateikiamos skaičiuoklės, padedančios nustatyti kiek energijos galima gauti iš konkrečių AEI, įvertinti energijos poreikį. Interneto svetainėje yra interaktyvus Lietuvos teritorijoje veikiančių AEI jėgainių žemėlapis, kuriame galima patogiai atlikti atrankas pagal vietovę ar naudojamo AEI rūšį. Taip pat pateikiama statistinė informacija apie AEI naudojimą Lietuvoje ir Europos Sąjungoje.</p> <p><a href="http://www.avei.lt">http://www.avei.lt</a></p>	Informacinė	Visuomenės informuotumo augimas	Energijos gamintojai ir vartotojai, mokslo, studijų, valdžios ir savivaldos institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>16. Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2011–2015 metų programa</p> <p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. D1-743 (Žin., 2010, Nr. 109-5612) patvirtinta Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2011–2015 metų programa „Žemės gelmių erdvių, atsinaujinančių ir netradicinių išteklių tyrimai (Geologiniai išteklių)“. Vienas iš siekiamų rezultatų – įvertintos žemės gelmių erdvių, atsinaujinančių ir netradicinių išteklių naudojimo galimybės</p>	Informacinė	Nustatytos žemės gelmių erdvių, atsinaujinančių ir netradicinių išteklių panaudojimo galimybės	Valstybės institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.
<p>17. Pramoninės biotechnologijos plėtros Lietuvoje 2007–2010 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. 1050 (Žin., 2006, Nr. 114-4359), priemonės:</p> <p>1) ieškoti naujų biokuro komponentų, plėtoti antrosios kartos biodegalų gamybos technologinius tyrimus;</p> <p>2) plėtoti naujų biodyzelino ir bioalyvų gamybos naudojant biokatalizatorius technologijų kūrimą;</p> <p>3) kurti biodegalų gamybos šalutinių produktų racionalaus naudojimo technologijas.</p> <p>Pramoninės biotechnologijos plėtros Lietuvoje 2011-2013 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2011 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 4-118 (Žin., 2011, Nr. 28-1361) numatyta priemonė: sukurti technologijas antrosios kartos biodegalų gamybai ir tobulinti esamas gamybos technologijas</p>	Reguliuojamoji	Pramoninės biotechnologijos plėtra	Technologijų kūrėjai	Įgyvendinta	2007–2010 m.
	Reguliuojamoji	Pramoninės biotechnologijos plėtra	Technologijų kūrėjai	Įgyvendinama	2011–2013 m.



Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>18. Paramos mechanizmai elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, skatinant veiksmingiausių technologijų diegimą</p> <p>Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nuo 2011 m. parengė ir patvirtino 18 teisės aktų, įgyvendinančių Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas. Pagrindiniai šie teisės aktai:</p> <p>1) 2011 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. O3-160 (Žin., 2011, Nr. 83-4084; 2012, Nr. 67-3462) pakeitė ir papildė Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašą;</p> <p>2) 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. O3-279 (Žin., 2012, Nr. 115-5858, Nr. 152-7819) patvirtino Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodiką;</p> <p>3) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-230 (Žin., 2011, Nr. 101-4775; 2012, Nr. 15-686 ) patvirtino Biodujų supirkimo į gamtinių dujų sistemas tarifų nustatymo metodiką;</p> <p>4) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-229 (Žin., 2011, Nr. 101-4774; 2012, Nr. 111-5673; Nr. 154-7979) patvirtino Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatus;</p> <p>5) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-233 (Žin., 2011, Nr. 101-4776; 2012, Nr. 15-685, Nr. 72-3778) patvirtino Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo metodiką;</p> <p>6) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 (Žin., 2011, Nr. 101-4777; 2012, Nr. 108-5510) patvirtino Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodiką;</p> <p>7) 2011 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. O3-249 (Žin., 2011, Nr. 78-714) „Dėl fiksuoto tarifo didžiausio galimo dydžio nustatymo“</p>	Finansinė	Energinės gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Energinės iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>19. Prieigos prie elektros tinklų užtikrinimas ir tinklų optimizavimas</p> <p>(A) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 8 d. įsakymu Nr.1-282 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. 1-214 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašo nustatymo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 122-6226) nustatyta, kad į viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkančias paslaugas įtraukiamas skirstomųjų tinklų parengimas atsinaujinančios energijos šaltinių gamybos integravimui.</p>	Reguliuojamoji	Prieigos prie elektros tinklų elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrenginiams gerėjimas	Perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai	Įgyvendinta	(A) 2011-2013 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
(B) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2011 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. O3-193 patvirtino Reikalavimus pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui (Žin., 2011, Nr. 100-4737), kurie reglamentuoja Pasinaudojimo tinklais tvarkos aprašo rengimo bendruosius principus ir tvarką	Reguliuojamoji	Prieigos prie elektros tinklų elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrenginiams gerėjimas	Perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai	Įgyvendinama	(B) Nuo 2011 m.
<p>20. Elektros tinklų galios ir pralaidumo rezervavimas</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2012, Nr. 81-4239) nustatyta: elektros tinklų operatoriai rezervuoja jų valdomų elektros tinklų pralaidumus, kiek to reikia atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti ir jose pagamintai elektros energijai persiųsti. Elektros tinklų operatorių sąnaudos, patirtos rezervuojant elektros tinklų galią ir pralaidumus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti, laikomos papildomomis elektros tinklų operatoriaus sąnaudomis, susijusiomis su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra, jas tvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.</p> <p>AB LITGRID Elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašas suderintas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. birželio 18 d. nutarimu Nr. O3-159.</p> <p>AB LESTO Elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašas suderintas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. liepos 27 d. nutarimu Nr. O3-201.</p>	Finansinė	Elektros tinklų galios ir pralaidumo užtikrinimas persiųsti elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių	Energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
21. Elektros energijos balansavimas ir elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimas	Reguliuojamoji	Elektros energijos gamybos iš	Energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
„Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2012, Nr. 81-4239) nustatyta: elektros energijos gamintojai, elektros energijai gaminti naudojantys atsinaujinančius energijos išteklius, atleidžiami nuo atsakomybės už elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą bei pagamintos elektros energijos balansavimą skatinimo laikotarpiu.		atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	gamintojai		
22. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo šilumos ir vėsumos energijai gaminti skatinimas  Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2012, Nr. 81-4239) numatytas šilumos ir vėsumos energijos, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius skatinimas. Valstybė (savivaldybės) Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis skatina šilumos ir vėsumos energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių, be kita ko, planuojant ir vykdant šilumos ir vėsumos energijos gamybos pajėgumų plėtrą, taip pat užtikrinant privalomą šilumos energijos gamybos įrenginių prijungimą prie šilumos perdavimo tinklų ir šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, supirkimą pirmumo teise.	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas	Elektros gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
23. Perteklinės elektros energijos supirkimas  Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2012, Nr. 81-4239) nustatyta: elektros energijos vartotojų elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagaminta ir į elektros tinklus patiekta elektros energija, likusia nuo savoms ir (ar) ūkio reikmėms suvartotos elektros energijos (toliau – perteklinė elektros energija), prekiaujama Apraše nustatyta tvarka ir sąlygomis. Elektros energijos vartotojo elektros tinklu laikoma visuma vartotojo eksploatuojamų elektros įrenginių, skirtų vartoti ir (ar) gaminti elektros energijai savoms reikmėms ir prijungtų prie elektros skirstomųjų tinklų viename	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>prijungimo taške. Elektros energijos vartotojų elektros tinkle įrengtų elektrinių įrengtoji galia neturi viršyti elektros tinklų operatoriaus vartotojui suteiktos leistinosios naudoti galios. Pertekline elektros energija pripažįstama ne daugiau kaip 50 procentų vartotojo elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos išteklių, pagamintos elektros energijos per kalendorinius metus. Perteklinė elektros energija superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais fiksuotais tarifais, taikomais perteklinės elektros energijos supirkimui ne ilgiau kaip 12 metų.</p>					
<p>24. Elektros energijos persiuntimas pirmumo teise</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2012, Nr. 81-4239) nustatyta: Visa elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, patiekta į elektros tinklus persiunčiama pirmumo teise, nesvarbu, kokios elektros energijos gamintojui taikomos kitos skatinimo priemonės ar koks skatinimo laikotarpis galioja.</p>	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas	Energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>25. Finansinės priemonės, skatinančios miško kirtimo atliekų naudojimą energijai gaminti</p> <p>Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas miško kirtimo atliekų ruošai ir jų sandėliavimui, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“, (Žin., 2010, Nr. 14-676) patvirtintų Miško kirtimo taisyklių 48 ir 49 punktuose, numatomas galimas miško kirtimų atliekų (skirtų biokurui) sandėliavimas tam skirtose vietose, kelmų rovimas tam tikrose miškų grupėse ir augvietėse.</p> <p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, siekdama skatinti miško kirtimo atliekų panaudojimą, 2011 m. balandžio 18 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-317 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo pakeitimo“ (Žin., 2011, Nr. 49-2408), pakeitė Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų rengimo ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, numatant, kad vidinės miškotvarkos projekto projektinėje dalyje turi būti įvertinamas potencialiai naudotinų miško kirtimo atliekų kiekis.</p>	Finansinė	Biomasės panaudojimo energijai gaminti plėtra	Miško savininkai, valdytojai, naudotojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>26. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų gaminant ir naudojant transporto degalus, biodegalus ir kitus skystuosius bioproduktus, kiekio skaičiavimo metodika</p> <p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. D1-2 (Žin., 2011, Nr. 2-83) patvirtintos Gaminant ir naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir lyginamąjį iškastinį kurą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikio apskaičiavimo taisyklės, nustatančios sąlygas ir metodus, kuriais remiantis apskaičiuojamas lyginamasis poveikis (išmetamas į atmosferą CO<sub>2</sub> ekvivalentų kiekis) deginant iškastinį kurą arba tą patį energijos kiekį išskiriančius biodegalus ar skystuosius bioproduktus.</p> <p>Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. 3-100 (Žin., 2011, Nr. 23-1110) patvirtintas Energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos reikalavimų, taikomų įsigyjant kelių transporto priemones, nustatymo ir atvejų, kada juos privaloma taikyti, tvarkos aprašas, kur pateikta transporto priemonių eksploatavimo laikotarpio poveikio energetikai ir aplinkai apskaičiavimo metodika</p>	Reguliuojamoji	Biodegalų ir skystųjų bioproduktų, atitinkančių tvarumo kriterijus, gamyba	Valstybės institucijos, biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>27. Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 4-346 (Žin., 2005, Nr. 122-4375; 2006, Nr. 42-1534).</p> <p>Nustato kilmės garantijų, suteikiamų elektros energijai, pagamintai naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, išdavimo bendruosius kriterijus, sąlygas, reikalavimus ir tvarką.</p>	Reguliuojamoji	Kilmės garantijų, elektros energijai, pagamintai naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, išdavimas	Asmenys, gaminantys elektros energiją elektrinėje, naudojančioje atsinaujinančius energijos išteklius	Įgyvendinama	Nuo 2005 m.
<p>28. Techninės sąlygos (taisyklės) reglamentuojančios biodujų tiekimo sistemų prijungimą prie gamtinių dujų tinklo ir prijungimo biodujoms taikomus tarifus.</p> <p>Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-230 (Žin., 2011, Nr. 101-4775; 2012, Nr. 15-686) patvirtino Biodujų supirkimo į gamtinių dujų sistemas tarifų nustatymo metodiką, kuri reglamentuoja biodujų fiksuotų supirkimo tarifų į gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemas nustatymą. Šia metodika siekiama įtvirtinti skaidrius, objektyvius ir nediskriminuojančius principus minėtiems supirkimo tarifams nustatyti</p>	Reguliuojamoji	Sąlygų sudarymas dujų iš atsinaujinančių energijos išteklių tiekimui į gamtinių dujų tinklus	Dujų perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
Gamtinių dujų naujų vartotojų, naujų gamtinių dujų sistemų ir biodujų jėgainių	Finansinė	Sąlygų dujų iš	Dujų perdavimo ir	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
prijungimo įkainių nustatymo metodika patvirtinta Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. rugsėjo 21d. nutarimu Nr. O3-256 (Žin., 2012, Nr. 111-5669).		atsinaujančių energijos išteklių tiekimui į gamtinių dujų tinklus sudarymas	skirstymo sistemų operatoriai		
<p>29. Atsinaujančių energijos išteklių naudojimo dujoms gaminti skatinimas.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 patvirtintame Atsinaujančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše (Žin., 2012, Nr. 81-4239) nustatyta:</p> <p>Biodujų gamyba skatinama biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos išlaidas paskirstant biodujų gamintojui ir dujų sistemos operatoriui. Biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos kainos nuolaida taikoma visiems biodujų gamintojams, nesvarbu, kokios kitos skatinimo priemonės jiems taikomos.</p>	Reguliuojamoji	Biodujų gamybos skatinimas	Biodujų gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>30. Parengti ir patvirtinti komunalinių atliekų biodegraduojančios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš komunalinių atliekų, atsinaujančią dalį, metodiką</p> <p>2011 m. rugpjūčio 31 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-661 (Žin., 2011, Nr. 109-5148) patvirtintas Regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašas. Šis aprašas nustato tvarką, kuria vadovaujantis vertinama regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, siekiant nustatyti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduočių vykdymą, teikiamos regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos</p> <p>2012 m. spalio 4d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-810 (Žin., 2012, Nr. 118-5958) patvirtintas Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujančią dalį, metodika.</p>	Reguliuojamoji	Komunalinių atliekų panaudojimo energijai gaminti plėtra	Investuotojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
	Reguliuojamoji	Komunalinių atliekų panaudojimo energijai	Investuotojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Metodikos tikslas – nustatyti tvarką, kuria vadovaujantis nustatoma komunalinių ir (ar) pramoninių (toliau – Gamybos ir kitos ūkinės veiklos) atliekų biologiškai skaidi dalis, naudojama atsinaujinančių išteklių energijos gamybai.</p>		gaminti plėtra			
<p>31. Paramos priemonės, skatinančios naudoti elektros energija varomus ir grynus biodegalus naudojančias transporto priemones</p> <p>Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija pateikė siūlymus skirti 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšų naujai kompleksinei ekologiško viešojo transporto plėtros priemonei įgyvendinti. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2010 m. birželio 2 d. nutarimu Nr. 712 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 68-3408) patvirtino VP3-3.3-SM-01-V priemonę „Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra“. Pagal šią priemonę remiamas ekologiškų viešojo transporto priemonių (troleibusų ir autobusų, naudojančių dujas, elektros bei hibridinius variklius) įsigijimas</p>	Finansinė	Elektros energija varomų transporto priemonių naudojimo augimas	Transporto priemonių gamintojai ir naudotojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.
<p>32. Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių ir sistemų montuotojų atestavimo tvarka, montuotojų mokymo programos</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1-228 (Žin., 2011, Nr. 115-5432) patvirtintos Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarkos gairės, kurios nustato atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų (montuotojų) profesinio mokymo ir jų profesinės kvalifikacijos reikalavimus. Vadovaujantis minėtų gairių nuostatomis 2012 m. bus parengtas Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų mokymo ir atestavimo tvarkos aprašo projektas (Žin., 2012, Nr. 106-5396).</p>	Reguliuojamoji	Parengtas atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarkos aprašo projektas	Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių ir sistemų montuotojai	Įgyvendinama	Nuo 2012-01-01 Iki 2012-09-12
<p>Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsėjo 6 d. įsakymu Nr. 1-172 (Žin., 2012, Nr. 106-5396) patvirtinto Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų mokymo ir atestavimo tvarkos aprašą.</p> <p>Nustato minėtus įrenginius montuojančių specialistų, kurie yra už atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių montavimo, įskaitant paleidimą ir derinimą, darbus atsakingi fiziniai asmenys (toliau – montuotojai, montuotojas), atestacijos rengimo ir atestavimo tvarką bei sąlygas pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos</p>	Reguliuojamoji	Parengtas atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų	Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių ir sistemų montuotojai	Įgyvendinama	Nuo 2012

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją.		rengimo ir atestavimo tvarkos aprašo projektas			
33. Skatinti ir remti atsinaujinančių energijos išteklių srities mokslinius tyrimus  Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijos įgyvendinimo 2010–2013 metų priemonių plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 4-750/V-1692 (Žin., 2010, Nr. 121-6192), yra numatyta, kad Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija iki 2012 m. pabaigos turi atlikti kompleksinę elektromobilių transporto plėtros galimybių studiją (3.1.11 priemonė). Šiam tikslui pasiekti 2011 m. gegužės 5 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu Nr. 3-265 „Dėl darbo grupės sudarymo“ buvo sudaryta darbo grupė kompleksinės elektromobilių transporto plėtros galimybių studijos atlikimui koordinuoti ir kitiems elektromobilių veiklos klausimams spręsti	Informacinė	Atlikta kompleksinė elektromobilių transporto plėtros galimybių studija	Mokslinių tyrimų įstaigos	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.
34. Nacionalinė mokslo programa „Ateities energetika“  Programos tikslas spręsti aktualiausias mokslines Lietuvos energetinio saugumo, energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir ateities energijos gamybos bei tiekimo technologijų tobulinimo ir optimalaus taikymo šalies energetikoje problemas.	Informacinė	Šalies energetikos problemų sprendimas	Mokslinių tyrimų įstaigos	Įgyvendinama	2010-2014 m.
35. Statybos leidimų išdavimo procedūrų supaprastinimas mažesnės apimties, decentralizuotiems, iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantiems energiją įrenginiams, atsižvelgiant į skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių technologijų specifiką  Leidimų procedūrų supaprastinimas reglamentuotas šiuose teisės aktuose: 1) 2010 m. rugsėjo 27 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-812 patvirtintame „Statybos techniniame reglamente STR1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ (Žin., 2010, Nr. 115-5903; 2011, Nr. 96-4531); 2) 2011 m. gegužės 12 d. priimtame Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936; 2012, Nr. 76-3939);	Reguliuojamoji	Leidimų statyboms išdavimo sąlygų pagerėjimas	Investuotojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.
36. Statybos techninis reglamentas, nustatantis mažai energijos naudojančių pastatų reikalavimus	Reguliuojamoji	Efektyvus energijos išteklių	Projektuotojai, investuotojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.



Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. D1-462 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. D1-624 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2011, Nr. 73-3521), reglamentas papildomas sąvokomis „mažai energijos vartojantys pastatai“ ir „energijos beveik nevartojantys pastatai“. Pastatai klasifikuojami į 9 energetinio naudingumo klases :A++, A+, A, B, C, D, E, F, G. A++ klasė laikoma aukščiausia		vartojimo didėjimas			
37. Išanalizuotos statistinių perdavimų ir bendrų Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių projektų įgyvendinimo šalyje galimybės ir nustatytas tokių projektų potencialas  2011 m. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos užsakymu buvo atliktas tyrimas „Tarptautinio bendradarbiavimo, skatinant naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, vertinimas“, kuris išanalizavo Lietuvos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių bendrų projektų potencialą ir kaštus. Tyrimas parodė, kad Lietuvoje didžiausias bendrų projektų įgyvendinimo potencialas yra centralizuoto šilumos tiekimo sistemose, kuriose metinis šilumos poreikis neviršija 50 GWh šilumos	Informacinė	Numatytos galimybės ir potencialas vykdyti visų tipų bendrus projektus, susijusius su elektros energijos, šildymo ar aušinimo gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių	Valstybės institucijos, investuotojai	Įgyvendinama	2011 m.
38. Atliktas tyrimas dėl namų ūkiuose suvartojamos galutinės energijos  Siekiant tiksliau įvertinti namų ūkiuose suvartojamos galutinės energijos dalį šalies kuro ir energijos balanse, Lietuvos Respublikos statistikos departamentas 2010 m. atliko energijos sunaudojimo namų ūkiuose 2009 m. tyrimą.	Informacinė	Surinkti duomenys apie atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą	Valstybės ir savivaldybių institucijos, investuotojai	Įgyvendinama	2009–2012 m.
39. Atsinaujinančių energijos išteklių paklausos skatinimo tyrimas  Lietuvos energetikos instituto projektas „Atsinaujinančių energijos išteklių paklausos skatinimo ekonominis pagrindimas“ laimėjo humanitarinių ir socialinių mokslo sričių konkursą. Konkursą laimėjusių projektų sąrašas patvirtintas Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2011 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. V-60	Informacinė	Surinkti duomenys apie atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą ir skatinimo priemones	Valdžios ir savivaldos institucijos, investuotojai	Įgyvendinama	2011–2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<b>2013 metai</b>					
<p>1. Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės (<i>parengtas projektas</i>)</p> <p>Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės nustato leidimų vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimų galiojimo panaikinimo tvarką bei reglamentuoja leidimais reguliuojamos veiklos bendruosius kriterijus, sąlygas ir reikalavimus.</p> <p><a href="http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=184154&amp;p_query=&amp;p_tr2=&amp;p_org=15&amp;p_fix=n&amp;p_gov=n">http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=184154&amp;p_query=&amp;p_tr2=&amp;p_org=15&amp;p_fix=n&amp;p_gov=n</a></p>	Reguliuojamoji	Leidimų plėtrai išdavimo sąlygų pagerėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Planuojama	Nuo 2013 m.
<p>2. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymo „Dėl elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų teikimo taisyklių patvirtinimo“ projektas</p> <p>Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų teikimo taisyklės nustato kilmės garantijų elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, išdavimo, perdavimo, ir galiojimo panaikinimo kriterijus, sąlygas ir reikalavimus bei kilmės garantijų naudojimo priežiūros ir kontrolės tvarką.</p> <p><a href="http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=153363&amp;p_query=&amp;p_tr2=&amp;p_org=7331&amp;p_fix=y">http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=153363&amp;p_query=&amp;p_tr2=&amp;p_org=7331&amp;p_fix=y</a></p>	Reguliuojamoji	Kilmės garantijų, elektros energijai, pagamintai naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, išdavimas	Asmenys, gaminantys elektros energiją elektrinėje, naudojančioje atsinaujinančius energijos išteklius	Planuojama	Nuo 2012 m.
<p>3. Išlaidų, susijusių su saulės šviesos energijos elektrinės projekto plėtojimu, kompensavimas.</p> <p>Išlaidų, susijusių su saulės šviesos energijos elektrinės projekto plėtojimu, kompensavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 594 (Žin., 2013, Nr. 70-3537), nustato su saulės šviesos energijos elektrinių projektų plėtojimu susijusių išlaidų kompensavimo tvarką asmenims, turintiems leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus statant saulės šviesos energijos elektrines, išduotus teisės aktų nustatyta tvarka ne aukciono būdu pagal prašymus, pateiktus iki Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo (Žin., 2013, Nr. 12-560) įsigaliojimo.</p>	Finansinė	Išlaidų, susijusių su saulės šviesos energijos elektrinės projekto plėtojimu, kompensavimas	Asmenys turintys leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus statant elektrines.	Įgyvendinama	Nuo 2013 m.

**2.a. Informacija apie pasiektą pažangą vertinant ir tobulinant administracines procedūras, siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies e punktas)**

Pakeitimai, susiję su administracinių procedūrų supaprastinimu, siekiant paskatinti atsinaujinančių išteklių energijos plėtrą, reglamentuoti šiuose teisės aktuose:

1. 2009 m. priimtame Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 2, 4, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 31, 37 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatyme Nr. XI-619 (Žin., 2009, Nr. 159-7205), kuriame patvirtinti supaprastinti teritorijų planavimo reikalavimai statant nedidelės įrengtosios galios elektrines, naudojančias atsinaujinančius energijos išteklius. Nereikalaujama rengti detaliųjų planų:

- statant pavienes ne didesnės kaip 250 kW galios vėjo jėgaines kaimo vietovėse ir miesteliuose, kai atstumas nuo jėgainės pastatymo vietos iki sklypo ribos yra ne mažesnis kaip 1,5 vėjo jėgainės maksimalaus aukščio;
- statant vėjo jėgainių grupes (2 ir daugiau jėgainių), kurioms teisės aktų nustatyta tvarka turi būti rengiami specialieji planai;
- statant saulės jėgaines, kurių bendroji instaliuota galia ne didesnė kaip 100 kW;
- biodujų gamybos įrenginiams iki 1 MW bendrosios galios, statomiems esamų gyvulininkystės pastatų žemės sklypuose.

Taip pat anksčiau minėtu įstatymu supaprastintos detaliųjų planų tvirtinimo procedūros. Numatyta, kad savivaldybės tarybai arba savivaldybės administracijos direktoriui savivaldybės tarybos pavedimu atsisakius tvirtinti detalių planą, privaloma planavimo organizatoriui raštu pateikti motyvuotą atsakymą per 20 darbo dienų nuo detaliojo plano pateikimo dienos. Jei savivaldybės taryba arba savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos pavedimu detaliojo plano per nustatytą terminą nepatvirtina ir nepateikiamas motyvuotas atsakymas dėl plano netvirtinimo, detalusis planas tvirtinamas vadovaujantis Detaliojo plano tvirtinimo, kai savivaldybės taryba arba savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos pavedimu detaliojo plano per nustatytą terminą nepatvirtina, tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. liepos 13 d. nutarimu Nr. 825 (Žin., 2011, Nr. 89-4251) nustatytais detaliojo plano tvirtinimo procedūromis.

Detaliojo plano planavimo organizatoriui atsiradusią žalą dėl nustatytu terminu nepatvirtinto detaliojo plano atlygina savivaldybė įstatymų nustatyta tvarka.

Siekiant supaprastinti, paspartinti ir padaryti efektyvesniu teritorijų planavimo procesą Lietuvos Respublikos Seime 2013 m. birželio 27 d. priimtas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymas Nr. XII-407 (Žin., 2013, Nr. 76-3824), kuriuo iš esmės pakeistas galiojantis teritorijų planavimo teisinis reguliavimas. 2014 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios šio įstatymo nuostatos suderintos su Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatomis, todėl Teritorijų planavimo įstatymo 22 straipsnio pakeitimas nebeaktualus.

2. 2010 m. rugsėjo 29 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras įsakymu Nr. D1-812 patvirtino statybos techninį reglamentą STR1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ (Žin., 2010, Nr. 115-5903), kuriame nustatyti supaprastinti reikalavimai mažos apimties vėjo elektrinių (iki 30 kW) projektavimui ir statybai, jas priskiriant prie nesudėtingų statinių ir taip nereikalaujant statybos leidimo.

3. 2011 m. gegužės 12 d. priimto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936) 16 str. 1 dalyje numatyta, kad gamintojams, ketinantiems plėtoti elektrines, išskyrus patvankinio tipo hidroelektrines, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW ir ne didesnė kaip skirstomųjų tinklų artimiausiame prijungimo taške esanti įrengtoji leistinoji galia, ir biodujų elektrinėms, statomoms prie gyvulininkystės, paukštininkystės įmonių, sąvartynų ir nuotekų valymo

įmonių, – iki 1,2 MW įrengtosios galios, leidimai plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išduodami supaprastinta tvarka pagal Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 380 (Žin., 2001, Nr. 110-4010; 2009, Nr. 63-2522) ir vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais principais. Minėto įstatymo 16 str. 4 dalis pakeista 2013 m. vasario 1 d. (Žin., 2013, Nr. 12-560). Išdėstyta, kad leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, jeigu gamintojas numato plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 10 kW, ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams. Gamintojas, numatantis plėtoti ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos pajėgumus ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka apie tai privalo informuoti tinklų operatorių.

Minėto įstatymo 16 str. 6 dalyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos energetikos ministerija per 30 kalendorinių dienų nuo reikiamų dokumentų gavimo dienos privalo išduoti gamintojui leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus arba pateikti motyvuotą raštišką atsisakymą išduoti leidimą.

To paties įstatymo 49 str. nustatyti supaprastinti reikalavimai projektuojant ir statant nedidelės įrengtosios galios elektrines, naudojančias atsinaujinančius energijos išteklius:

- projektuojant ir statant nedidelės įrengtosios galios elektrinės (iki 350 kW), išskyrus patvankinio tipo hidroelektrines, nereikalaujama rengti detaliųjų planų ir keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, jei tai neprieštaruja vietos tvarkymo ir naudojimo reglamentams;

- kaimo vietovėse statant pavienes ne didesnės kaip 350 kW įrengtosios galios vėjo elektrines ir (ar) saulės šviesos energijos elektrines, nereikalaujama keisti žemės naudojimo paskirties, rengti detaliųjų planų ir keisti bendrojo plano sprendinių, jei tai neprieštaruja vietos tvarkymo ir naudojimo reglamentams;

- mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, poveikio aplinkai vertinimo procedūra, nereikalingas leidimas statyti ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas;

- ant pastatų statomos ar į pastatus integruojamos saulės šviesos energijos elektrinės, saulės šilumos energijos kolektoriai, iki 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės, neviršijančios teisės aktuose nustatyto triukšmo lygio, ir šilumos siurbliai įrengiami be statybą leidžiančio dokumento.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 str. numatyta, kad elektrinės, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW ir ne didesnė kaip skirstomųjų tinklų artimiausiame prijungimo taške esama leistinoji galia, išskyrus prie gyvulininkystės, paukštininkystės įmonių, sąvartynų ir nuotekų valymo įmonių statomas biudžių elektrines, kurių galia neribojama, gamintojui įvykdžius elektros tinklų operatoriaus išduotas supaprastintas prijungimo sąlygas, prie skirstomųjų tinklų prijungiamos nedelsiant, įrengus gamybos ir vartojimo apskaitą. Su tokiais gamintojais prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartys sudaromos nereikalaujant gamintojo įpareigojimų prievolių įvykdymo finansinio užtikrinimo, garantuojančio elektros tinklų operatoriui gamintojo įsipareigojimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus. Minėtas straipsnis neteko galios 2013 m. vasario 1 d. (Žin., 2013, Nr. 12-560).

Minėto įstatymo 51 str. valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės pagal kompetenciją įpareigojamos rengti, teikti ir viešai skelbti informaciją apie leidimų, licencijų ar atestatų išdavimo tvarką, sertifikavimo paraiškų, susijusių su atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginiais, nagrinėjimo tvarką ir apie pareiškėjams teikiamą pagalbą.

**2.b. Informacija apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą bei skirstymą ir tobulinti sistemą ar taisykles, taikomas padengiant ir pasidalijant su įjungimu į tinklą ir tinklo sustiprinimu susijusias išlaidas. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies f punktas)**

### Elektros energijos perdavimas ir skirstymas

1. Elektros energijos pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių perdavimo ir skirstymo klausimai reglamentuoti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936).

Šio įstatymo 17 str. numatyta, kad elektros tinklų operatorius turi visą gamintojo pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais. Ši elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių neatsinaujinančius energijos išteklius, pagamintos elektros energijos atžvilgiu.

Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, persiuntimas elektros tinklais gali būti ribojamas ar laikinai sustabdomas esant energetikos sistemos avarinei situacijai ar dėl kitų techninių priežasčių, kai nediskriminaciniais pagrindais ribojamas elektros tinklų pralaidumas. Dėl tokio ribojimo gamintojo patiriami nuostoliai nekompensuojami, išskyrus atvejus, kai atitinkamus ribojimus lemiančios aplinkybės atsiranda dėl elektros tinklų operatoriaus kaltės ar teisė į nuostolių atlyginimą atsiranda kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

Jeigu elektros tinklų operatorius imasi priemonių, kuriomis iš esmės ribojamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas, siekiant užtikrinti valstybės elektros energetikos sistemos darbo saugumą ir elektros energijos tiekimo patikimumą, elektros tinklų operatorius nedelsdamas informuoja kompetentingą instituciją apie atitinkamas priemones, jų mastą bei taikymo priežastis ir nurodo, kokių ištaisomųjų priemonių ketinama imtis, kad būtų užkirstas kelias netinkamiems ribojimams.

Minėto įstatymo 19 str. nustatyta, kad elektros tinklų operatorius turi teisę reguliuoti vėjo elektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, ir hidroelektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 5 MW, pagaminamos ir į elektros tinklus patiekiamos elektros energijos kiekį:

1) jeigu nesiimant tokių veikslių būtų perkraunami elektros tinklai, į kuriuos priimama elektrinės pagaminta elektros energija;

2) nenugalimos jėgos atvejais;

3) tais atvejais, kai siekiama išvengti avarinės situacijos elektros tinkluose ar energetikos sistemoje arba likviduoti elektros tinkluose ar energetikos sistemoje susidariusią avarinę situaciją;

4) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

Jeigu nustatoma, kad elektros tinklų operatorius netinkamai eksploatavo, prižiūrėjo, valdė ar (ir) plėtojo elektros tinklus (tai yra esant elektros tinklų operatoriaus kaltei) ir dėl to kyla būtinybė taikyti reguliavimo priemones, elektros tinklų operatorius atlygina gamintojų, kurie dėl tokio reguliavimo negalėjo gaminti ir (ar) patiekti į elektros tinklus elektros energijos, patirtus tiesioginius nuostolius ir negautas pajamas.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo (Žin., 2012, Nr. 81-4239) VII skyriuje pateiktos elektros tinklų galios ir pralaidumo rezervavimo nuostatos. Šio aprašo 29 punktas apibrėžia, kad elektros tinklų operatoriai rezervuoja jų valdomų elektros tinklų pralaidumus, kiek to reikia atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti ir jose pagamintai elektros energijai persiųsti.

Šio aprašo IX skyrius apibrėžia, kad visa elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, patiekta į elektros tinklus persiunčiama pirmumo teise, nesvarbu, kokios elektros energijos gamintojui taikomos kitos skatinimo priemonės ar koks skatinimo laikotarpis galioja.

### Šilumos ir vėsumos perdavimas ir skirstymas

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 patvirtintame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo (Žin., 2012, Nr. 81-4239) X skyriuje pateiktos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo šilumos ir vėsumos energijai gaminti skatinimo nuostatos, 45 punktas apibrėžia, kad Valstybė (savivaldybės) Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis skatina šilumos ir vėsumos energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių, be kita ko, planuojant ir vykdant šilumos ir vėsumos energijos gamybos pajėgumų plėtrą, taip pat užtikrinant privalomą šilumos energijos gamybos įrenginių prijungimą prie šilumos perdavimo tinklų ir šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, supirkimą pirmumo teise.

### Prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimas

Prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimo klausimai reglamentuoti šiuose teisės aktuose:

1. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. lapkričio 24 d. įsakyme Nr. 1-214 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašo nustatymo“ (Žin., 2009, Nr. 140-6158), kuriame nustatyta, kad elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių vėjo, biomasės, saulės ar hidroenergią, prijungimas prie perdavimo ar skirstomųjų elektros tinklų yra viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkanti paslauga. Minėtas įsakymas neteko galios 2013 m. balandžio 14 d. (Žin., 2013, Nr. 39-1930);

2. Elektros energijos, kuriai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, gamybos ir pirkimo skatinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 (Žin., 2001, Nr. 104-3713; 2004, Nr. 9-228; 2006, Nr. 100-3862). Apraše numatyta, kad gamintojams, kurių elektrinėse, elektros energijos gamybai naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, taikoma 40 proc. prisijungimo prie skirstomųjų elektros energijos tinklų mokesčio nuolaida. Suteiktą nuolaidą apmoka skirstomųjų tinklų operatorius. Šis aprašas 2012-07-13 pripažintas netekusiu galios Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašu Nr. 827 (Žin., 2012, Nr. 81-4239), kuris nustato atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo Lietuvos Respublikoje energijai gaminti paramos schemą sudarančių skatinimo priemonių taikymo bendruosius kriterijus, reikalavimus, tvarką ir sąlygas.

3. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo VI skyriuje nustatyta:

- atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidos kompensuojamos elektros energijos gamintojui šias išlaidas paskirstant elektros energijos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta tvarka, sąlygomis ir apimtimi;

- elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas taikomas visiems elektros energijos gamintojams, naudojantiems tik atsinaujinančius energijos išteklius, išskyrus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus atvejus ir tuos atvejus, kai elektrinėje naudojamas iškastinis kuras, kiek tai būtina elektrinės veiklos ir (ar) elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti;

- elektros energijos gamintojams taikomos tokios atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimo sąlygos, kurios galioja leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo elektros energijos gamintojui dieną;

- elektrinių, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas laikomas elektros tinklų operatoriaus teikiama viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkančia paslauga.

Minėto aprašo VII skyriaus 38 punkte nustatyta, kad elektros tinklų operatorių sąnaudos, patirtos rezervuojant elektros tinklų galią ir pralaidumus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti, laikomos papildomomis elektros tinklų operatoriaus sąnaudomis, susijusiomis su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra, jas tvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

4. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936). Šio įstatymo 21 str. nustatyta, kad elektrinių prijungimas prie elektros tinklų yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga ir išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas. Išlaidos paskirstomos tokiomis dalimis:

- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 350 kW, gamintojas moka 40 proc. prijungimo prie tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 60 proc. prijungimo išlaidų;

- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 30 kW ir yra ne didesnė kaip 350 kW, gamintojas moka 20 proc. prijungimo prie tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 80 proc. prijungimo išlaidų;

- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia neviršija 30 kW, gamintojo elektrinė prijungiama nemokamai, o prijungiantis operatorius moka 100 proc. prijungimo išlaidų.

Ši dalis pakeista 2013 m. sausio 17 d. (Žin. 2013, Nr. 12-560) ir išdėstyta, kad išlaidos paskirstomos tokiomis dalimis:

- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 350 kW, gamintojas moka 40 proc. prijungimo prie tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 60 proc. prijungimo išlaidų;

- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW, gamintojas moka 20 proc. prijungimo prie tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 80 proc. prijungimo išlaidų;

Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų kaina yra lygi rangovo, laimėjusio elektros tinklų operatoriaus paskelbtą viešąjį pirkimą dėl gamintojo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, atliktų darbų kainai. Jeigu gamintojas pasirenka kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką ir dėl to padidėja elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sąnaudos, šias padidėjusias pagrįstas sąnaudas padengia gamintojas.

Elektros tinklų operatoriui iš kelių technologiniu požiūriu lygiaverčių alternatyvų savo nuožiūra, paskyrus ekonomiškai mažiau palankų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų tašką, elektros tinklų operatorius privalo padengti visas pagrįstas gamintojui dėl to atsirandančias papildomas sąnaudas.

5. Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikoje, patvirtintoje Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 (Žin., 2011, Nr. 101-4777; 2012, Nr. 108-5510; 2013, Nr. 46-2315, Nr. 92-4637), kuri reglamentuoja elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo tvarką.

6. Reikalavimų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše, patvirtintame Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. O3-

193 (Žin., 2011, Nr. 100-4737), kuriame reglamentuoti pasinaudojimo tinklais tvarkos aprašo rengimo bendrieji principai ir tvarka.

7. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 (Žin., 2012, Nr. 81-4239) XI skyriuje, 51 punkte nustatyta, kad biodujų gamyba skatinama biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos išlaidas paskirstant biodujų gamintojui ir dujų sistemos operatoriui. Šio skyriaus 52 punkte nustatyta, kad biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos kainos nuolaida taikoma visiems biodujų gamintojams, nesvarbu, kokios kitos skatinimo priemonės jiems taikomos.

#### Išlaidų pasidalijimas optimizuojant elektros tinklą

Išlaidų pasidalijimo optimizuojant elektros tinklą klausimai reglamentuoti šiuose teisės aktuose:

1. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. lapkričio 24 d. įsakyme Nr. 1-214 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašo nustatymo“ (Žin., 2009, Nr. 140-6158; 2010, Nr. 122-6226), kuriame nustatyta, kad skirstomųjų tinklų parengimas (atnaujinimas, optimizavimas) atsinaujinančios energijos šaltinių gamybos integravimui yra viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkanti paslauga. Minėtas įsakymas neteko galios 2013 m. balandžio 17 d. (Žin., 2013, Nr. 39-1930).

2. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936; 2013, Nr. 12-560), kurio 14 str. nustatyta, kad elektros tinklų operatorius privalo prijungti gamintojo elektrinę prie elektros tinklų ir tuo atveju, kai toks prijungimas galimas tik techniškai atnaujinus elektros tinklus, juos optimizavus, išplėtus elektros tinklus, padidinus elektros tinklų pajėgumą ar kitaip juos rekonstravus.

Šio įstatymo 18 str. nustatyta, kad gamintojui ir elektros tinklų operatoriui sudarius elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį, elektros tinklų operatorius nedelsdamas, atsižvelgiant į esamą elektros tinklų techninę būklę, imasi visų pagrįstai reikalingų priemonių elektros tinklų operatoriaus valdomiems tinklams, įskaitant tinklams eksploatuoti reikalingus elektros įrenginius ir objektus, optimizuoti, išplėsti ir (ar) rekonstruoti ir didinti elektros tinklų pajėgumą, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą. Jeigu yra duomenų, pagrindžiančių prielaidą, kad elektros tinklų operatorius nevykdo savo įsipareigojimų, gamintojai turi teisę reikalauti, kad elektros tinklų operatorius pateiktų informaciją apie tai, dėl kokių priežasčių ir koku mastu elektros tinklų operatorius nevykdė savo įsipareigojimo optimizuoti ir plėsti savo elektros tinklų sistemą ir didinti elektros tinklų pajėgumą.

Šio įstatymo 21 str. nustatyta, kad gamintojas kompensuoja elektros tinklų operatoriui ne daugiau kaip 10 proc. jo patiriamų elektros tinklų, įskaitant jam eksploatuoti reikalingas įrenginių ir objektų įsigijimo sąnaudas, optimizavimo, plėtros ir (ar) rekonstrukcijos sąnaudų, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą. Gamintojo tinklo optimizavimo patiriamų sąnaudų ribojimas netaikomas, kai prie tinklų prijungiama elektrinė, kuriai netaikoma paramos schema ar jos atskiros skatinimo priemonės.



### **3. Informacija apie taikomas paramos schemas ir kitas priemones, siekiant skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas)**

Šiame skyriuje aprašytos visos 2011–2012 metais taikytos finansinės paramos schemas ir priemonės, skirtos skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių.

#### **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos**

Lietuvos Respublikos energetikos ministras 2009 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 1-214 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašo nustatymo“ (Žin., 2009, Nr. 140-6158) nustatė viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkančias paslaugas. Viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinka šios paslaugos:

- elektros energijos gamyba:
  - naudojant atsinaujinančius energijos išteklius;
  - termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas;
- elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių vėjo, biomasės, saulės ar hidroenergiją, prijungimas prie perdavimo ar skirstomųjų elektros tinklų.

Lietuvos Respublikos energetikos ministras 2010 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1-282 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. 1-214 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašo nustatymo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 122-6226) papildė viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkančių paslaugų sąrašą šiomis, su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu elektros energijai gaminti susijusiomis, paslaugomis:

- elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, balansavimas, kurį vykdo perdavimo sistemos operatorius;
- skirstomųjų tinklų parengimas atsinaujinančios energijos šaltinių gamybos integravimui.

Toliau detaliau apžvelgiamos 2011–2012 metais įgyvendintos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos ir jų rezultatai.

#### Supirkimo kainos

Elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių, yra superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais vidutinėmis kainomis bei jų taikymo sąlygomis. Iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintą ir į tinklus patiektą elektros energiją superka perdavimo sistemos operatorius.

2011 m. vidutinės elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius ir atliekinius energijos išteklius, supirkimo kainos patvirtintos Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2002 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 7 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainų“ (Žin., 2002, Nr. 16-648; Inf. pr., 2008, Nr. 16-217; Nr. 77-1002; Žin., 2009, Nr. 108-4576).

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. O3-23 „Dėl elektros energijos ir biodujų, pagamintų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2012 metams“ (Žin., 2012, Nr. 18-844) patvirtinta fiksuoti tarifai

elektrinems, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 30 kW (lentelėje – Supirkimo tarifai), fiksuotų tarifų didžiausi galimi dydžiai aukcionuose dalyvaujantiems gamintojams (lentelėje – Maksimalūs tarifai) 2012 metams.

2011 ir 2012 m. taikyti supirkimo tarifai pateikti 3 lentelėje.

**3 lentelė.** Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimo ir maksimalūs tarifai 2011 ir 2012 metais

	2011 m.		2012 m.	
	LTL cnt/kWh	Euro cnt*/kWh	LTL cnt/kWh	Euro cnt*/kWh
<b>Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms hidroenergija</b>				
ĮG** ≤ 30 kW Supirkimo tarifas	26	7,53	28	8,11
30 < ĮG ≤ 350 kW Maksimalus tarifas			27	7,82
350 < ĮG ≤ 1000 kW Maksimalus tarifas			27	7,82
ĮG > 1000 kW Maksimalus tarifas			22	6,37
<b>Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms vėjo energija</b>				
ĮG ≤ 30 kW Supirkimo tarifas	30	8,69	37	10,72
30 < ĮG ≤ 350 kW Maksimalus tarifas			36	10,43
ĮG > 350 kW Maksimalus tarifas			28	8,11
<b>Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms biomase</b>				
ĮG ≤ 30 kW Supirkimo tarifas	30	8,69	50	14,48
30 < ĮG ≤ 350 kW Maksimalus tarifas			45	13,03
350 < ĮG ≤ 5000 kW Maksimalus tarifas			45	13,03
ĮG > 5000 kW Maksimalus tarifas			37	10,72
<b>Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms biodujas</b>				
ĮG ≤ 30 kW Supirkimo tarifas	30	8,69	64	18,54
30 < ĮG ≤ 350 kW Maksimalus tarifas			58	16,80
350 < ĮG ≤ 1000 kW Maksimalus tarifas			58	16,80
ĮG > 1000 kW Maksimalus tarifas			48	13,90
<b>Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms saulės energija, integruotoms į pastatą***</b>				
ĮG ≤ 30 kW Supirkimo tarifas	163	47,21	180	52,13
30 < ĮG ≤ 100 kW Maksimalus tarifas			166	48,08
100 < ĮG ≤ 350 kW Maksimalus tarifas	156	45,18	128	37,07
ĮG > 350 kW Maksimalus tarifas				
100 < ĮG ≤ 1000 kW Maksimalus tarifas	151	43,73	128	37,07
ĮG > 1000 kW Maksimalus tarifas				
<b>Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms saulės energija, neintegruotoms į pastatą</b>				
ĮG ≤ 30 kW Supirkimo tarifas	163	47,21	144	41,71
30 < ĮG ≤ 100 kW Maksimalus tarifas			133	38,52
100 < ĮG ≤ 350 kW Maksimalus tarifas	156	45,18	104	30,12

	2011 m.		2012 m.	
	LTL cnt/kWh	Euro cnt*/kWh	LTL cnt/kWh	Euro cnt*/kWh
ĮG > 350 kW Maksimalus tarifas				
100 < ĮG ≤ 1000 kW Maksimalus tarifas				
ĮG > 1000 kW Maksimalus tarifas	151	43,73		

\*1 LTL – 3,4528 EUR

\*\*ĮG – įrengtoji galia, kW

\*\*\*kai jėgainės montuojamos į pastatą ir naudojamos kaip dalinis pastato paviršius, visiškai pakeičiantis atitinkamą pastato stogo ar sienos plotą

Kitų jėgainių vidutinės elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supirkimo kainos nustatomos atskiru Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos sprendimu. Taip pat vidutinės kainos gali būti diferencijuotos tarpusavio susitarimu.

2011 ir 2012 metais bendroji remtinės elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba (MWh) ir jai skirta parama (tūkst. Lt) nurodyta 4 lentelėje.

**4 lentelė.** Remtinės elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba ir jai skirta parama 2011 ir 2012 metais

	2011 m.		2012 m.	
	pagaminta, MWh	parama, tūkst. Lt	pagaminta, MWh	parama, tūkst. Lt
<b>Perdavimo tinklas (vėjo elektrinės):</b>	<b>370 077</b>	<b>53 661</b>	<b>374 556</b>	<b>54 311</b>
<b>Skirstomasis tinklas:</b>	<b>328 920</b>	<b>44 191</b>	<b>380 506</b>	<b>54 064</b>
Mažosios hidro elektrinės:	90 093	9 460	95 900	10 070
Mažosios vėjo elektrinės:	90 504	13 123	94 975	13 771
Mažosios saulės elektrinės:	76	112	2 096	3 031
Didžiosios biokuro elektrinės:	109 121	15 823	111 401	16 153
Mažosios biokuro elektrinės:	39 126	5 673	76 134	11 039
<b>IŠ VISO:</b>	<b>698 997</b>	<b>97 852</b>	<b>755 062</b>	<b>108 375</b>

### Skatinimo kvotos

Taikant skatinimo kvotų sistemą, įvedama konkurencija tarp elektros energiją iš AEI gaminančių elektrinių.

Skatinimo kvotos atskiroms atsinaujinančių energijos išteklių rūšims (biokuro, vėjo, saulės šviesos ir hidroenergijos) dalinamos gamintojams, atitinkantiems nustatytą diferenciaciją pagal elektrinių technologinį pajėgumą ir tipą, aukciono būdu.

Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus nustato ir tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai gamintojų grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais ir tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 810 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo kvotų ir aukcionų regionų patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 80-4169) patvirtintas Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų regionų ir jiems priskirtų skatinimo kvotų sąrašas. Jame numatytos šios galios kvotos ir regionai:

- Aukcionų skatinimo kvotų regionas vėjo elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 260 MW (iš jų 210 MW – jungiamoms prie perdavimo tinklo elektrinėms ir 50 MW – jungiamoms prie skirstomojo tinklo

elektrinėms), neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia – ne didesnė kaip 30 kW.

- Aukcionų skatinimo kvotų regionas saulės šviesos energijos elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia – ne didesnė kaip 30 kW.
- Aukcionų skatinimo kvotų regionas hidroelektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 14 MW.
- Aukcionų skatinimo regionas skystojo ir kietojo biokuro elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 230 MW (jeigu aukcionuose dalyvauja elektrinės, kuriose numatyta deginti energijai gaminti tinkamas pramonines ir (ar) komunalines atliekas, biokurą naudojanči galia apskaičiuojama kaip elektrinės įrengtosios galios ir procentinės atliekų biologiškai skaidžios dalies sandauga).
- Aukcionų skatinimo kvotų regionas biodujų elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 75 MW.

### Prijungimo prie tinklų nuolaida

Elektros energijos, kuriai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, gamybos ir pirkimo skatinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 (Žin., 2001, Nr. 104-3713; 2004, Nr. 9-228; 2006, Nr. 100-3862), numatyta, kad gamintojams, kurių elektrinėse, elektros energijos gamybai naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, taikoma 40 proc. prisijungimo prie skirstomųjų elektros energijos tinklų mokesčio nuolaida. Suteiktą nuolaidą apmoka skirstomųjų tinklų operatorius. Šis tvarkos aprašas pripažintas netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nuo 2012-07-12) (Žin., 2012, Nr. 81-4239).

Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše numatyta, kad atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidos kompensuojamos elektros energijos gamintojui šias išlaidas paskirstant elektros energijos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta tvarka, sąlygomis ir apimtimi. Elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas taikomas visiems elektros energijos gamintojams, naudojančiams tik atsinaujinančius energijos išteklius, išskyrus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus atvejus ir tuos atvejus, kai elektrinėje naudojamas iškastinis kuras, kiek tai būtina elektrinės veiklos ir (ar) elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti.

2011 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936) nustatyta, kad išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas. Išlaidos paskirstomos tokiomis dalimis:

- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 350 kW, gamintojas moka 40 proc. prijungimo prie elektros tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 60 proc. prijungimo išlaidų;

- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 30 kW ir yra ne didesnė kaip 350 kW, gamintojas moka 20 proc. prijungimo prie elektros tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 80 proc. prijungimo išlaidų;
- kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, gamintojo elektrinė prijungiama nemokamai, prijungiantis operatorius moka 100 proc. prijungimo išlaidų.

Šiomis dalimis išlaidos neskirstomos, kai gamintojas teisės aktu nustatyta tvarka elektrinės prijungimo prie elektros tinklų darbus atlieka pats.

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. O3-278 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų ir kainų nustatymo“ (Žin., 2011, Nr. 79-742), skirstomųjų tinklų operatoriui už elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, prijungimą, taip pat skirstomojo tinklo optimizavimą, plėtrą ir (ar) rekonstrukciją, susijusią su atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių gamintojų pagamintos elektros energijos priėmimu ir paskirstymu 2012 m. skirta 0,168 mln. Lt (48,7 tūkst. EUR).

### **Europos Sąjungos struktūrinė parama 2007–2013 metais**

2008 m. liepos 23 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 95-3720) patvirtinta priemonė VP3-3.4-ŪM-02-K „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ (projektai buvo atrenkami konkurso būdu), priemonei numatyta parama – 239,93 mln. Lt. (69,5 mln. EUR). Taip pat yra priemonė VP3-3.4-ŪM-06-V „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ (projektai buvo atrenkami valstybės planavimo būdu).

Pagal šias priemones buvo numatyta remti:

- katilinių, tiekiančių šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas, modernizavimas – naudojamo kuro keitimas į biomasę;
- termofikacinių elektrinių, tiekiančių šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas, modernizavimas – naudojamo kuro keitimas į biomasę;
- naujų katilinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, statyba ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų (aprūpinimo šiluma sistema apima ir šilumos vartojimo sistemą);
- naujų efektyvių termofikacinių elektrinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, išskyrus sąvartynų dujas (biodujos, kurios susidaro savaime skaidantis sąvartynų atliekose esančioms organinėms medžiagoms), statyba ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų (aprūpinimo šiluma sistema apima ir šilumos vartojimo sistemą).

Per 2011–2012 metus priemonės VP3-3.4-ŪM-02-K projektams išmokėta 74,7 mln. Lt (21,64 mln. EUR) ES paramos lėšų. Valstybės planavimo būdu atrinktiems projektams pagal priemonę VP3-3.4-ŪM-06-V išmokėjimų nebuvo.

Visiems ūkio subjektams buvo užtikrintas lygus ir nediskriminacinis valstybės pagalbos prieinamumas. Konkursuose pagal paskelbtus Kvietimus (konkursinės priemonės atveju) galėjo dalyvauti visi, atitinkantys 2008 m. rugsėjo 29 d. Ūkio ministro įsakymu Nr. 4-442 patvirtinto Projektų finansavimo sąlygų aprašo, suderinto su visomis suinteresuotomis institucijomis reikalavimus, paraiškos buvo vertinamos pagal pagrįstą ir su visomis suderintomis institucijomis suderintą vertinimo metodiką. Valstybės planavimo priemonės atveju Projektų finansavimo sąlygų aprašas buvo patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 4-922, jame nurodytos Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008-2012 metų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. 1442 (Žin., 2008, Nr. 4-131; 2012, Nr. 88-4592), nuostatos, kurias turėjo atlikti visi valstybės planavimo būdu atrinkti projektai.

## Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa

Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (toliau – Programa) priemones skatinamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas. Paramos intensyvumas iki 65 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Maksimali projekto paramos suma priklauso nuo Programos priemonės ir gali kisti nuo 40 tūkst. EUR iki 2,8 mln. EUR. Pagal Programos priemones finansuojama:

- Programos I krypties 6 priemonė „Žemės ūkio valdų modernizavimas“. Pagal šią priemonę finansuojama:
  - biodujų gamyba iš ūkyje susidarančių atliekų. Pagamintos biodujos gali būti panaudojamos tik valdos reikmėms;
  - trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas;
  - nedidelio galingumo, iki 250 kW galios vėjo jėgainių statyba.
- Programos III krypties 1 priemonė „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ ir 2 priemonė „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“. Pagal šias priemones finansuojama:
  - energijos ir elektros energijos gamyba: energiją (iš atsinaujinančių energijos išteklių) gaminančių įrenginių, įskaitant dujų turbinas, biodyzelinius agregatus, biodujų, biomasės katilus ir (arba) variklius, vėjo elektrines, hidroelektrines, saulės baterijų bei kolektorių sistemas, geoterminius įrenginius ir kitus atsinaujinančios energijos panaudojimo įrenginius, eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. energijos pagaminama pardavimui).
  - biodujas, biokurą iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų gaminančių įrenginių eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. dujų ar kuro pagaminama pardavimui).
  - nepavojingų atliekų šalinimas, deginant (kai gaminama šiluma, elektra ir (arba) garas) arba kitais būdais, kai gaminamas kompostas, pakaitinis kuras, biodujos, pelenai arba kiti šalutiniai produktai paskesniajam panaudojimui, taip pat šiaudų, šieno atliekų šalinimas, kai iš mišinio, kurio viena iš sudedamųjų dalių yra šiaudai, šienas, žolė ar kitos medžiagos, gaminamas pakaitinis kuras (granulės) (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).

2011–2012 m. pagal Programos priemones „Žemės ūkio valdų modernizavimas“, „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ ir „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ buvo suteikia parama 120 projektų, kurių vertė 94 mln. Lt. (27,22 mln. EUR).

## Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas (toliau – LAAIF) teikia subsidijas vadovaudamasis Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšomis finansuojamų investicinių projektų įgyvendinimo ir priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. 437 (Žin., 2003, Nr. 85-3890; 2010, Nr. 112-5700; 2011, Nr. 46-2206, Nr. 126-5995), ir kasmet Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu tvirtinamomis finansavimo kryptimis – dokumentu, kuriame nurodomos LAAIF finansuojamų projektų rūšys ir kiekvienos rūšies projektams skiriama subsidijos suma, paraiškų pateikimo ir atrankos būdai.

Maksimali subsidijos suma vienam pareiškėjui yra 690 000 litų, tačiau subsidijos dydis projektui negali viršyti 80 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų. Finansavimo kryptyse gali būti nustatytas mažesnis skiriamos subsidijos dydis.

60 proc. paskirtos subsidijos sumokama, kai pareiškėjas įsigijo, sumontavo ir pradėjo eksploatuoti pagal paskirtį projekte numatytus įrenginius ir pateikė LAAIF mokėjimo prašymą. Vėliau 40 proc. paskirtos subsidijos sumokama, kai pareiškėjas pateikia LAAIF pirmųjų vienerių metų įrenginių, kurių įsigijimui skirta parama, eksploatacijos rezultatus apie faktiškai pasiektą aplinkos apsaugos efektą.

2011 m. su energijos iš atsinaujinančių išteklių gamyba finansuoti šie projektai: 2 biokuru kūrenamos katilinės (bendra įrengtoji galia – 0,16 MW, skirta parama –

72284,73 Lt (20,935 tūkst. EUR)); 1 saulės elektrinė (bendra įrengtoji galia – 0,015 MW, skirta parama – 107820,00 Lt (31,227 tūkst. EUR).

2012 m. su energijos iš atsinaujinančių išteklių gamyba finansuoti šie projektai: 3 biokuro kūrenamos katilinės (bendra įrengtoji galia – 23,75 MW, skirta parama – 1550739,6 Lt (449,125 tūkst. EUR).

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas teikia subsidijas vadovaudamasis Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-275 (Žin., 2010, Nr. 42-2040; 2011, Nr. 99-4668, Nr. 131-6254; 2012, Nr. 8-297, Nr. 30-1416, Nr. 88-4630, Nr. 109-5538, Nr. 136-7002) ir kasmet Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu tvirtinamomis lėšų panaudojimo sritimis - dokumentu, kuriame nurodomos klimato kaitos specialiosios programos lėšų panaudojimo srities finansuojamos priemonės, atitinkamoms priemonėms skiriamų lėšų sumos, paraiškų pateikimo ir atrankos būdai.

Pagal klimato kaitos specialiąją programą finansuojamiems projektams finansavimo būdai yra šie: subsidija, paskola ir investicijos į kapitalą. 2011-2012 metais projektams, skatinantiems naudoti atsinaujinančius energijos išteklius, pagrindinis finansavimo būdas - subsidija.

Maksimalus subsidijos dydis vienam pareiškėjui, nevykdančiam ūkinės-komercinės veiklos, yra 5 mln. litų, vykdančiam ūkinę-komercinę veiklą, – 690 tūkst. Lt, tačiau subsidijos dydis projektui negali viršyti 80 (aštuoniasdešimt) procentų visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo sąmatoje ar sąmatą detalizuojančiame plane gali būti nustatytas kitoks skiriamos subsidijos dydis.

Projektams, kurių įgyvendinimo rezultate pasiekiamas kiekybiškai apskaičiuojamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas, išskyrus mažos apimties projektus (mažos apimties projektas – tas, kuriam prašomas finansavimas neviršija 50 000 Lt, taip pat projektai, įgyvendinami daugiabučiuose namuose pagal Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo sąmatose nurodytas finansavimo priemones), maksimalų skiriamos subsidijos dydį riboja aplinkosauginio efektyvumo kriterijus: finansavimo dydis negali būti didesnis nei 0,5 Lt vienam projektu sumažinamam kilogramui CO<sub>2</sub> ekvivalento (1 Lt dviem projektu sumažinamiems kilogramams CO<sub>2</sub> ekvivalento). Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo sąmatą detalizuojančiame plane gali būti nustatytas kitoks subsidijos dydį ribojantis aplinkosauginio efektyvumo kriterijus. Tuo tarpu mažos apimties projekto atveju nustatomas maksimalus subsidijos dydis, tenkantis vienam įdiegtos technologijos galios, dydžio arba ploto vienetui. Aplinkos ministerijos patvirtinti maksimalūs subsidijos dydžiai skelbiami aplinkos ministerijos ir atsakingos institucijos (LAAIF) interneto svetainėje.

Projekto išlaidos apmokamos bei projekto priežiūra atliekama projekto finansavimo sutartyje nustatyta tvarka arba klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka, kai sutartis nesudaroma. Projekto išlaidos gali būti apmokamos išlaidų kompensavimo arba sąskaitų apmokėjimo būdu. LAAIF pareiškėjo prašymu gali priimti sprendimą skirti iki 30 proc. subsidijos dydžio avansinį mokėjimą. Sumokėta avansinė lėšų suma proporcingai atskaitoma iš kitų mokėjimų.

2011 m. metais buvo paskelbtas pirmasis kvietimas teikti paraiškas paramai gauti pagal Klimato kaitos specialiąją programą. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimui sukurtos šios finansavimo priemonės: biokuro katilų nuo 500 kW iki 5 MW galingumo įrengimas centralizuotam šilumos tiekimui savivaldybėse, kurių bendras gyventojų skaičius nedidesnis negu 100 tūkst. gyventojų ir biokuro katilų iki 500 kW galingumo įrengimas visuomeninės paskirties pastatuose. 2012 m. vyko pateiktų paraiškų vertinimas ir atranka, finansavimo sutarčių su atrinktais pareiškėjais pasirašymas, centralizuotas katilų pirkimas.

Planuojama, kad pagal finansavimo priemonę „Biokuro katilų nuo 500 kW iki 5 MW galingumo įrengimas centralizuotam šilumos tiekimui savivaldybėse, kurių bendras gyventojų

skaičius nedidesnis negu 100 tūkst. gyventojų“ iki 2015 m. bus įgyvendinti 28 projektai, planuojamų bendra įrengti šilumos gamybai skirtų katilinių galia – 78,85 MW. Bendrai visiems projektams skirta subsidijos suma – 39,34 mln. Lt (11,39 mln. EUR). Pagal finansavimo kryptį „Biokuro katilų iki 500 kW galingumo įrengimas visuomeninės paskirties pastatuose“ – 79 projektai, skirtas finansavimas – 25,61 mln. Lt (7,42 mln. EUR). Bendra planuojamų įrengti šilumos gamybai skirtų katilinių galia – 22,27 MW. Klimato kaitos specialiosios programos lėšomis finansuojami projektai šiuo metu įgyvendinimo stadijoje, subsidijos lėšos dar nėra pilnai išmokėtos.

### **Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata**

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo (Žin., 1999, Nr. 47-1469; 2002, Nr. 13-474; 2005, Nr. 47-1560) 5 str. 3 ir 4 dalimis, mokesčio mokėtojai, teršiantys aplinką iš mobilių ir (ar) stacionarių taršos šaltinių, yra atleidžiami nuo mokesčio už aplinkos teršimą, jei savo veikloje naudoja biodegalus ir (ar) biokurą ir pateikia jų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus:

- 1) nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių atleidžiami fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys iš transporto priemonių, naudojančių nustatytus standartus atitinkančius biodegalus, ir pateikę biodegalų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus;
- 2) fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę biokuro sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, už išmetamus į atmosferą teršalus, susidarantiems naudojant biokurą, nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių yra atleidžiami.

Mokestį už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių moka aplinką teršiantys veiklos vykdytojai, energetikos pramonėje eksploatuojantys kurą deginančius įrenginius, kurių nominalus šiluminis galingumas didesnis kaip 50 MW; veiklos vykdytojai naudojantys kurą deginančius įrenginius, kurių šiluminis našumas yra 20,0 MW ar daugiau. Taip pat aplinką teršiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka privalo turėti taršos leidimą.

### **Akcizo lengvata biodegalams**

2010 m. balandžio 1 d. priėmus Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-722 (2010, Nr. 45-2174), nustatytos tokios akcizų lengvatos energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais:

- energetiniams produktams, viršijantiems teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) į šalies vidaus rinką tiekiamuose naftos produktuose, taikomas nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais), viršijančią teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais);
- energetiniams produktams, kuriuose biologinės kilmės priemaišų dalis (procentais) yra 30 proc. arba didesnė, taikomas nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) produkte, arba produktai atleidžiami nuo akcizų, kai produktai pagaminti tik iš biologinės kilmės medžiagų.

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateiktais duomenimis, 2011 m. vidaus rinkoje realizuotiems biodegalams buvo pritaikyta akcizų lengvata bendrai 3,84 mln. litų (1,11 mln. EUR) sumai. Pagal produktus, akcizų lengvata buvo pritaikyta taip: į variklių benzinau įmaišytam bioetanoliui pritaikyta 2,18 mln. Lt (0,63 mln. EUR), bioetanoliui (variklių benzinau E-15) – 1,65 mln. Lt (0,48 mln. EUR) o į dyzeliną įmaišytam riebalų rūgščių metilo esterui (RRME) pritaikyta 114 Lt (33 EUR), biogazoliui – 9 858 Lt (2 855 EUR).



2012 m. vidaus rinkoje realizuotiems biodegalams buvo pritaikyta akcizų lengvata bendrai 3,70 mln. litų (1,07 mln. EUR) sumai. Pagal produktus, akcizų lengvata buvo pritaikyta taip: į variklių benzina įmaišytam bioetanoliui pritaikyta 1,91 mln. Lt (0,55 mln. EUR), bioetanoliui (variklių benziniui E-15) – 1,49 mln. Lt (0,43 mln. EUR) o į dyzeliną įmaišytam riebalų rūgščių metilo esteriu (RRME) pritaikyta 97 667 Lt (28 286 EUR), biogazoliui – 201 856 Lt (58 462 EUR).

### **Biodegalų gamybos plėtros finansavimas**

2008 m. liepos 25 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-417 (Žin., 2008, Nr. 88-3551; 2009, Nr. 110-4686; 2011, Nr. 78-3848) patvirtintose Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklėse biodegalų gamintojams numatytos kompensacijos už rapsų aliejaus, rapsų metilo (etilo) esterio (RME) ir dehidratuoto etanolio gamybai įsigytas žaliavas. Paramos dydis: rapsų grūdams – 160 Lt/t (46 EUR/t), javų grūdams – 114 Lt/t (33 EUR/t).

2011 m. kompensacijoms iš valstybės biudžeto skirta 21,619 mln. litų (6,26 mln. EUR). Biodegalų gamybai supirka 138 036 tonų rapsų sėklų ir 117 930 tonų javų grūdų.

2012 m. kompensacijoms iš valstybės biudžeto skirta 27,749 mln. litų (8,04 mln. EUR). Biodegalų gamybai supirka 165 383 tonų rapsų sėklų ir 65 722 tonų javų grūdų.

Valstybės pagalba kompensuojant dalį rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esteriu (RME) gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamybai nupirktų rapsų ir javų grūdų kainos teikiama iš valstybės biudžeto lėšų.

### **3.1. Informacija apie remiamos elektros energijos paskirstymą galutiniams vartotojams pagal Direktyvos 2009/72/EB 3 straipsnio 9 dalį. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas)**

2011 m. į elektros tinklą (galutiniams vartotojams) buvo patiekta 698 997 MWh, o 2012 m. – 755 062 MWh remiamos elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių.

Tiekėjai galutinius vartotojus apie tiekiamą elektros energiją informuoja vadovaudamiesi 2010 m. gegužės 19 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-145 patvirtintomis Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims taisyklėmis (Žin., 2010, Nr. 59-2923; 2011, Nr. 130-6178; 2012, Nr. 145-7484). Teikiamos informacijos kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos.

### **4. Informacija apie tai, kaip buvo parengtos paramos schemas, kad būtų atsižvelgta į atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo būdus, kurie teikia papildomos naudos palyginus su kitais panašiais naudojimo būdais, tačiau kurie taip pat gali būti siejami su didesnėmis sąnaudomis, įskaitant biodegalus, pagamintus iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies c punktas)**

2011–2012 m. paramos schemas biodegalų gamybai iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės nebuvo taikomos.

**5. Informacija apie energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemą ir kaip taikomos sistemos patikimumą ir apsaugą nuo sukčiavimo užtikrinančios priemonės. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies d punktas)**

Kilmės garantijų klausimai reglamentuoti šiuose teisės aktuose:

1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936).

Šio įstatymo 28–29 str. nustatyta, kad:

➤ Energijos tiekėjas teisės aktų nustatyta tvarka ir pagal kompetenciją savo galutiniams vartotojams teikia informaciją apie tai, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija. Ši tiekiamos energijos dalis ar kiekis apskaičiuojami pagal energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekį, kuriam išduota kilmės garantija;

➤ Kilmės garantijos išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas elektroniniu būdu. Kilmės garantijos turi būti tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo klastojimo;

➤ Kilmės garantija suteikiama vienam energijos vienetui – vienai MWh. Kiekvienam pagamintos atsinaujinančių išteklių energijos vienetui gali būti išduodama ne daugiau kaip viena kilmės garantija, į tą patį energijos vienetą atsižvelgiant ne daugiau kaip vieną kartą;

➤ Kilmės garantija turi būti panaudota per 12 mėnesių nuo atitinkamo energijos vieneto pagaminimo momento. Per nurodytą laikotarpį nepanaudota kilmės garantija netenka galios;

➤ Kilmės garantijų perdavimas kartu ar atskirai su fiziniu elektros energijos perdavimu nedaro jokio poveikio sprendimui naudoti statistinius energijos perdavimus, bendrus projektus ar bendras paramos schemas;

➤ Lietuvos Respublikoje pripažįstamos kitų valstybių narių išduotos kilmės garantijos. Pripažinti kilmės garantiją gali būti atsisakoma tik tuo atveju, jeigu kyla tinkamai pagrįstų abejonių dėl jos tikslumo, patikimumo ar tikrumo.

2. Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 4-346 (Žin., 2005, Nr. 122-4375; 2006, Nr. 42-1534).

Siekiant užtikrinti kilmės garantijų sistemos patikimumą, atlikti tokie veiksmai:

2.1. Kilmės garantijas administruojančia institucija paskirtas perdavimo sistemos operatorius AB „Litgrid“. Perdavimo sistemos operatorius kontroliuoja įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas vykdymą. Tokiu būdu užtikrinama kontrolė, kad gamintojo, kurio pagaminta elektros energija supirktą pagal paramos schemą, kilmės garantijos bus pažymėtos kaip panaudotos.

Siekiant užtikrinti perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumą, 2010 m. įvykdyta elektros energetikos sektoriaus reorganizacija, perdavimo sistemos operatorių nuosavybės prasme atskiriant nuo elektros energijos tiekimo ir gamybos veiklų.

2.2. Įdiegta kilmės garantijų duomenų bazė kilmės garantijų sistemai administruoti. Kilmės garantijų duomenų bazėje registruojama, kaupiama ir saugoma tokia informacija:

➤ Dalyvio pavadinimas, adresas, atsakingo asmens vardas ir pavardė, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas, dalyvio turimas licencijos ar leidimo numeris (gamintojui – leidimo gaminti elektros energiją ar leidimo plėsti elektros energijos gamybos pajėgumus numeris, tiekėjui – tiekėjo licencijos numeris, leidimo importuoti elektros energiją numeris), dalyvio kodas, suteikiamas registruojantis;

➤ Informacija apie dalyviui priklausančius įrenginius, kuriuose gaminama elektros energija, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius (įrenginio adresas, bendra (suminė) įrengtoji visų generatorių galia, elektros energijos gamybai naudojama technologija ir energijos išteklių rūšis/rūšys, įrenginio kodas, suteikiamas registruojant);

➤ Informacija apie dalyvio kilmės garantijas (elektros energijos gamybos pradžios ir pabaigos data; kilmės garantijos išdavimo data; informacija apie pagal šias kilmės garantijas išduotas pažymas; elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kiekis; parduotas/nupirktas elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kiekis; parduotas/nupirktas skatinamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kiekis; kilmės garantijai suteikiamas kilmės garantijos kodas).

2.3. Gamintojų teikiamą informaciją tikrina Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos. Informacija tikrinama planinių patikrinimų metu arba kilmės garantijas administruojančios institucijos prašymu.

3. 2012 m. rugpjūčio 30 d. pateiktas Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymo „Dėl elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų teikimo taisyklių patvirtinimo“ projektas:

([http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc\\_l?p\\_id=153363&p\\_query=&p\\_tr2=&p\\_org=7331&p\\_fix=y](http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=153363&p_query=&p_tr2=&p_org=7331&p_fix=y)). Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų teikimo taisyklės nustato kilmės garantijų elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, išdavimo, perdavimo, ir galiojimo panaikinimo kriterijus, sąlygas ir reikalavimus bei kilmės garantijų naudojimo priežiūros ir kontrolės tvarką.

**6. Informacija apie biomasės išteklių prieinamumo ir naudojimo energijos tikslais pokyčius per pastaruosius 2 metus. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies g punktas)**

*5 lentelė. Energijos gamybai skirtos biomasės tiekimas 2011 ir 2012 metais*

	Šalies žaliavos kiekis(*)		Pirminė energija, pagaminta iš šalies žaliavos (ktne)		Iš ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš žaliavos, importuotos iš ES, kiekis (ktne)		Iš ne ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš žaliavos, importuotos ne iš ES, kiekis (ktne)	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
<i>Biomassės tiekimas šildymui ir elektros energijos gamybai</i>												
Tiesioginis medžio biomasės tiekimas iš miškų ir kitų miškingų vietovių energijai gaminti <b>Miško kirtimo atliekos iš valstybinių miškų</b> <b>Malkinė mediena iš valstybinių miškų</b>	155 527,3	169 550,4										
Netiesioginis medžio biomasės tiekimas energijai gaminti <b>Medienos pramonės liekanos ir šalutiniai produktai – pjuvenų briketai, granulės</b>												
Energetiniai augalai <b>Biodujos</b> <b>Greitai augantys medžiai</b>	4,5 7,5	4,8 10	2,16 2,14	2,3 2,86								
Žemės ūkio šalutiniai produktai / perdirbtos liekanos ir žuvininkystės šalutiniai produktai <b>Šiaudai</b> <b>Biodujos iš mėšlo, augalinės ir gyvulinės kilmės atliekų bei iš valymo įrenginių dumblo</b>	13,9	14,2	5,9	6,0								
Biologiškai skaidi buitinių kietųjų atliekų dalis, įskaitant biologines atliekas <b>Biomassė iš atliekų (buitinių, pramonės ir t.t.)</b> <b>Sąvartynų dujos</b>	186,8 526,8	400	0,6	0,4	16,1				0		0	
<i>Biomassės tiekimas transportui**</i>												
Labiausiai paplitę biodegalams skirti pasėliai <b>Rapsai:</b> sėklos aliejus <b>Javai</b>	260	315	69,6	84,39								
					9,29	0,008			26,10	0		
					0,09	4,06			14,91	33,28		
	65	79	12,06	14,72					26,93	11,93		

\* Biomassės žaliavos kiekis nurodytas: iš miškininkystės –  $m^3$ , iš žemės ūkio ir žuvininkystės – tūkst. t.

\*\* Šalies žaliavos kiekis ir pirminė energija iš šalies žaliavos LR Žemės ūkio ministerijos duomenimis, importuotas žaliavos kiekis pagrindinių biodegalų gamintojų duomenimis.

UAB „Kurana“ pateikė duomenis tik 2012 metams, o UAB „Arvi cukrus“ duomenų nepateikė.

**5a lentelė.** Šalies 2011–2012 metais žemės ūkio paskirties žemės naudojimas energijos gamybai skirtiems augalams auginti

Žemės naudojimas	Plotas (ha)	
	2011 m.	2012 m.
<b>1. Žemė naudojama labiausiai paplitusiems pasėliams:</b>	<b>146 860</b>	<b>177 320</b>
Rapsai	125 200	150 980
Javai	21 660	26 340
<b>2. Žemė naudojama greitai užaugantiems medžiams:</b>	<b>1 500</b>	<b>2 000</b>
Gluosniai	1 500	2 000
<b>IŠ VISO</b>	<b>148 360</b>	<b>179 320</b>

Šalies žemės ūkio paskirties žemės, naudojamos energijos gamybai skirtiems augalams auginti, 2011–2012 m. laikotarpiu bendrasis plotas padidėjo 30 960 ha. Iš jų 30 460 ha padidėjo žemės naudojimas labiau paplitusiems pasėliams (rapsai, javai) auginti,- nuo 146 860 ha iki 177 320ha. Gluosnių, auginamų energetinėms reikmėms tenkinti, plotai padidėjo 500 ha,- nuo 1 500 ha iki 2 000 ha.

#### **7. Informacija apie prekių kainos ir žemės naudojimo pokyčius per pastaruosius 2 metus, susijusius su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies h punktas)**

2011–2012 m. žemės naudojimo pokyčiai neturėjo poveikio prekių kainoms dėl šių priežasčių:

1) ariamosios žemės ūkio paskirties žemės, kuri 2009 ir 2010 m. buvo naudojama augalams, skirtiems energijos gamybai, auginti, paskirtis nebuvo keičiama. Auginimui buvo naudojama laisva žemės ūkio paskirties ariama žemė.

2) 2011 ir 2012 m. Lietuvoje buvo apie 87 900 ha. nenaudojamos žemės ūkio paskirties žemės, kuri taip pat galėjo būti naudojama maistiniams ir pašariniams pasėliams ar energetiniams augalams auginti.

Informaciją apie nacionalinį žemės fondą skelbia Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos. Nuorodose pateiktos 2011 ir 2012 m. nacionalinio žemės fondo ataskaitos:

[http://www.nzt.lt/get\\_file.php?file=WmFhWG1NU1ltdHlacUpkbGxKNlRsSm1sbW8lMkJEeDIIMkJobTZTYXltU\\_FdsR0pocjVIZGxKNXV6cGVabEtuSVIHckx4cUdibkpyR1puR1ZhcGlhbEpuRllXR29iWnVSbTJlZG1XYVzac2hp\\_WXBpU2FIRmhscEZvYWNhWWxMOW95TU9nYUoxcnFwUlZhOGlhbzJla2lwVlR4cFdyblY3STBXeWNuWjdEb0dlZW1RJTNEJTNE](http://www.nzt.lt/get_file.php?file=WmFhWG1NU1ltdHlacUpkbGxKNlRsSm1sbW8lMkJEeDIIMkJobTZTYXltU_FdsR0pocjVIZGxKNXV6cGVabEtuSVIHckx4cUdibkpyR1puR1ZhcGlhbEpuRllXR29iWnVSbTJlZG1XYVzac2hp_WXBpU2FIRmhscEZvYWNhWWxMOW95TU9nYUoxcnFwUlZhOGlhbzJla2lwVlR4cFdyblY3STBXeWNuWjdEb0dlZW1RJTNEJTNE)

[http://www.nzt.lt/get\\_file.php?file=azZabG1KbVlsOXhtcUdSbHlKNW9sSm1sYm8lMkZHeDI2aHhhU1N5cEhXe\\_FdKbHl1bWRscDZYem15WmxLbWnZSIBMbUtGdm5KYkdtbXZKY01PWllwR1hvMINjYTUzRGnHeVVhMIJwWjVwamw1VIRhWjVnbXBLyVdKcVNtOHFWMEptWVlxdVhWNVNlbnRlTGbm9wYWF4cEtVMkpObWlxREp4VzZlbnDNPVn9HZyUzRA](http://www.nzt.lt/get_file.php?file=azZabG1KbVlsOXhtcUdSbHlKNW9sSm1sYm8lMkZHeDI2aHhhU1N5cEhXe_FdKbHl1bWRscDZYem15WmxLbWnZSIBMbUtGdm5KYkdtbXZKY01PWllwR1hvMINjYTUzRGnHeVVhMIJwWjVwamw1VIRhWjVnbXBLyVdKcVNtOHFWMEptWVlxdVhWNVNlbnRlTGbm9wYWF4cEtVMkpObWlxREp4VzZlbnDNPVn9HZyUzRA)

#### **8. Informacija apie biodegalų pagamintų iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės plėtojimą ir tokio kuro dalį. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies i punktas)**

2011–2012 m. biodegalai iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės nebuvo gaminami ar naudojami.

**9. Informacija apie numatomą biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikį biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei per pastaruosius 2 metus. (Direktivos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies j punktas)**

Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų (toliau – RAAD) pateikti duomenys apie 2011–2012 metais poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) procedūras dėl biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos:

1. Marijampolės RAAD kontroliuojama teritorija. UAB „Ugira“, J. Dailidės g. 10, Marijampolė, vykdo projektą „Galimybių iš šalutinių produktų, antrinių žaliavų, nepavojingų atliekų išgauti dyzeliną Mokolų kaime, Šunskų sen., Marijampolės sav. tyrimas“. PAV – privalomas. RAAD buvo pateikta programa (Marijampolės RAAD 2010-08-17 raštas Nr. MRS-1350). 2011-09-20 UAB „Ugira“ informavo, kad minėta veikla bus pervadinama – „Draugiškos aplinkai alternatyvios energijos gamybos iš šalutinių produktų ir antrinių žaliavų mokslo tyrimo taikomajai veiklai technologijų parkas“ ir vykdoma Karolaukio g. 5, Nendriškių kaime, Marijampolės savivaldybėje. RAAD planuojamos ūkinės veiklos ataskaita nepateikta.

2. Marijampolės RAAD kontroliuojama teritorija. Biodyzelino arba riebalų rūgščių metilo esterio (RRME) gamybos įmonėje numatoma gaminti skystąjį biokurą iš gyvūninės kilmės riebalų. UAB „Arvi cukrus“. 2009-08-27 PAV atrankos išvada Nr. MRS-813, PAV – neprivalomas. Įmonė minėtos veiklos nevykdys, biodyzelino gamybai iš rapsų TIPK leidimas panaikintas. Įmonės vykdoma veikla – žemės ūkio produkcijos džiovinimas ir sandėliavimas.

3. Kauno RAAD kontroliuojama teritorija. Jonavos r., ŽŪB „Pauliukai“ gamybiniuose padaliniuose susidarantių atliekų perdirbimas į biodujas ir deginimas kogeneracinėje jėgainėje, Pauliukų k., Jonavos r.; užsakovas ŽŪB „Pauliukai“. 2011-04-06 priimta atrankos išvada Nr. R12-1034/57, PAV – neprivalomas.

4. Kauno RAAD kontroliuojama teritorija. Biodujų gamyba ir jų panaudojimas energijos gamybai, Lukšių k., Jonavos r.; užsakovas UAB „Bio gamykla“. 2012-11-23 priimta atrankos išvada Nr. 103/(PAV)-D2-2660, PAV – neprivalomas.

5. Alytaus RAAD kontroliuojamoje teritorijoje 2011 m. atlikta atranka ir priimta atrankos išvada (2011-05-06 Nr. ARV2-5-694) dėl efektyvios biodujų kogeneracinės elektrinės statybos poveikio aplinkai vertinimo. Planuojama ūkinė veikla – šilumos ir elektros energijos gamyba iš biodujų efektyvioje biodujų kogeneracinėje elektrinėje (Druskininkų rajoninėje katilinėje, įrengiant biodujomis kūrenamus kogeneratorius), Pramonės g. 7, Druskininkuose ir biodujų reaktorių su priklausiniais (10 bioreaktorių) įrengimas Savanorių kaime, Druskininkų savivaldybėje. Biodujų reaktoriuose biodujos bus gaminamos iš žaliosios biomasės (kukurūzų siloso arba cukrinių runkelių). Uždaruose reaktoriuose be sąlyčio su oru biodujų gamybai bus naudojama žalioji biomasė, perkama iš ūkininkų. Per metus technologiniame biodujų gamybos procese Savanorių kaime, Druskininkų sav., bus sunaudojama apie 4200 m<sup>3</sup> paviršinių nuotekų; pritrūkus nuotekų, technologiniams poreikiams gali būti panaudotas sklypo teritorijoje planuojamo išgręžti gręžinio vanduo. Biodujų reaktoriuose vanduo bus naudojamas kukurūzų siloso/cukrinių runkelių masės homogenizavimui. Pirmą kartą, prieš paleidžiant biodujų gamybos įrenginius, sistema bus užpildoma reikiamu kiekiu vandens, kuris pastoviai cirkuliuos sistemoje. Žaliavos dozavimo įrenginiuose kukurūzų silosas ir (arba) cukriniai runkeliai bus maišomi su vandeniu ir homogenizuotas silosas bus perdirbamas biodujų reaktoriuose. Iš perdirbto kukurūzų siloso/cukrinių runkelių separatoriuje bus atskiriamas vanduo, kuris bus gražinamas į sistemą.

6. Vilniaus RAAD kontroliuojamoje teritorijoje 2011 m., Subatiškės k., Švenčionių r. buvo atlikta atranka dėl planuojamos ūkinės veiklos PAV projektui „Biodujų gamyba ir panaudojimas energijos gamybai“. UAB „D&D Group“ planuoja biodujų gamybos įrenginyje iš biomasės (kukurūzų siloso) gaminti biodujas ir jas parduoti UAB „Enga“. UAB „Enga“ tame pačiame sklype įrengtame iki 1 MW galingumo kogeneratoriuje numato biodujas naudoti elektros ir šilumos energijai gaminti. Šilumos energija bus naudojama biodujų

gamybos įrenginio technologinių įrenginių ir pastatų šildymui. Pagaminta elektros energija bus naudojama savo reikmėms, o perteklinė – parduodama skirstomiesiems elektros tinklams. Per metus numatoma perdirbti 9570 t kukurūzų siloso. PAV neprivalomas. Vilniaus RAAD 2011-02-11 rašto Nr. VR-1.7-233.

7. Vilniaus RAAD kontroliuojamoje teritorijoje 2011 m. Vėjinės k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. atlikta PAV programa ir pateikta PAV ataskaita dėl UAB „Vėjinė“ kogeneracinės biodujų jėgainės statybos ir esamų tvartų modernizavimo padidinant gyvulių (kiaulių) skaičių. UAB „Vėjinė“ numato padidinti gyvulių skaičių iki projekcinio pajėgumo – 14783 kiaulių. Planuojama pastatyti kogeneracinę jėgainę, kurios paskirtis iš biodujų gaminti šiluminę ir elektros energiją. Pagrindinės kogeneracinės jėgainės naudojamos žaliavos – srutos, mėšlas, kukurūzų silosas. Programa patvirtinta Vilniaus RAAD 2011-03-02 raštu Nr. VR-1.7-340. Veikla pagal pateiktą PAV ataskaitą leistina (Vilniaus RAAD 2011-10-25 raštas Nr. VR-1.7-1854).

### **10. Prognozė kiek sumažėja grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kai naudojama atsinaujinančių išteklių energija. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies k punktas)**

*6 lentelė.* Dėl naudojamos atsinaujinančių išteklių energijos sumažėjęs grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekis (tūkst. t CO<sub>2</sub>ekv.) 2011–2012 metais

Aplinkosaugos aspektai	2011 m.	2012 m.
	tūkst. t CO <sub>2</sub> ekv.	
<b><i>Bendras grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis naudojant atsinaujinančių išteklių energiją</i></b>	<b><i>1427,56</i></b>	<b><i>1624,29</i></b>
Grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją	861,3	924,2*
Grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis šildymui ir aušinimui naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą energiją	400,5	485,05*
Grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis transporto sektoriuje naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją	165,76	215,04*

\*2012 m. duomenys yra preliminarūs. Tikslūs duomenys bus pateikti 2015 metų ataskaitoje.

2011–2012 m. bendras grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD dujų kiekis padidėjo 13,8 %, nuo 1427, 56 tūkst. t CO<sub>2</sub> ekv. iki 1624,29 tūkst. t CO<sub>2</sub> ekv.

### **11. Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių paviršio ir (arba) trūkumo (palyginti su indikatyvia trajektorija), kuri galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims bei gauti iš šių valstybių narių ir šalių, ataskaita (pastarųjų 2 metų) ir prognozė (būsimų metų iki 2020 m.), taip pat bendrų projektų galimybių iki 2020 m. prognozė (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies l, m punktai)**

2011–2012 m. Lietuvos Respublika nevykdė energijos pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių kiekio statistinio perdavimo ar priėmimo iš valstybių narių ir (arba) trečiųjų šalių (žr. 1 a lentelę).

Iki 2020 m. Lietuvoje prognozuojamas atsinaujinančių energijos išteklių kiekio statistinis paviršis. Paviršio prognozės išlieka nepasikeitusios nuo pateiktų Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane.

2011 m. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos užsakymu buvo atliktas tyrimas „Tarptautinio bendradarbiavimo, skatinant naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, vertinimas“, kuris išanalizavo Lietuvos ir ES valstybių narių bendrų projektų potencialą ir kaštus. Tyrimas parodė, kad Lietuvoje didžiausias bendrų projektų įgyvendinimo potencialas yra centralizuoto šilumos tiekimo sistemose, kuriose metinis šilumos poreikis neviršija 50 GWh šilumos.

2011 m. vasario 28 d. Lietuva pasirašė supratimo memorandumą su Liuksemburgu dėl bendradarbiavimo atsinaujinančių išteklių energetikos srityje, įskaitant galimybes vykdyti statistinius perdavimus ir bendrus projektus.

### **11.1. Informacija apie sprendimų dėl statistinių perdavimų, bendrų projektų ir bendrų paramos schemų priėmimo taisyklės**

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936) 66 str. 3 dalyje numatytos atsinaujinančių energijos išteklių statistinio perdavimo ir bendrų projektų vykdymo taisyklės rengiamos.

### **12. Informacija apie biologiškai skaidžių atliekų dalies, naudojant atliekas energijos gamybai, apskaičiavimą ir kokių priemonių imtasi siekiant, kad tokie apskaičiavimai būtų tikslesni ir tikrinami. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies n punktas)**

Biologiškai skaidžios atliekų dalies, naudojant atliekas energijos gamybai, apskaičiavimas reglamentuojamas šiuose teisės aktuose:

1. 2012 m. spalio 4 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-810 „Dėl pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika) (Žin., 2012, Nr. 118-5958). Metodikos vykdymo kontrolę vykdo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai.

Metodikos tikslas nustatyti tvarką, kuria vadovaujantis nustatoma komunalinių ir (ar) pramoninių (toliau – Gamybos ir kitos ūkinės veiklos) atliekų biologiškai skaidi dalis, naudojama atsinaujinančių išteklių energijos gamybai.

Biologiškai skaidi komunalinių ir (ar) gamybos bei kitoje ūkinėje veikloje susidarančių atliekų dalis yra atsinaujinančių išteklių dalis.

Komunalinių, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų biologiškai skaidžios dalies nustatymo tvarka:

- ūkio subjektai, iš komunalinių ir (ar) gamybos ir kitoje ūkinėje veikloje susidariusių atliekų gaminantys kietąjį atgautąjį kurą, biologiškai skaidžią dalį nustato vadovaudamiesi Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomasės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais skaičiavimo metodais;
- ūkio subjektai, naudojantys komunalinėse, gamyboje ir kitoje ūkinėje veikloje susidarančiose atliekose esančią biologiškai skaidžią atliekų dalį biodujų gamybai, atsinaujinančių išteklių energijos dalį nustato pagal pagamintą biodujų kiekį;
- ūkio subjektai, naudojantys energijos gamybai komunalines, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas, biologiškai skaidžią dalį jose nustato vadovaudamiesi Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomasės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais skaičiavimo metodais.

2. 2011 m. rugpjūčio 31 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-661 patvirtintame Regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos apraše (Žin., 2011, Nr. 109-5148).

Šiame apraše numatyta, kad regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbai turi būti atliekami 2012, 2013, 2016, 2018 ir 2020 metais – 4 kartus per metus. Sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymą organizuoja atitinkamo regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno operatorius.



Sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbai turi būti planuojami atsižvelgiant į meteorologines sąlygas. Atliekų sudėties nustatymo darbai neatliekami: lyjant, sningant, pučiant stipriam vėjui ar esant kitoms nepalankioms meteorologinėms sąlygoms, taip pat, jeigu mišrios komunalinės atliekos yra stipriai įmirkusios, išalusios, ir įvertinus kitus veiksnius, kurie žymiai veiktų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo rezultatus.

Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbams parenkama po vieną šiukšliavežį iš kiekvieno komunalinių atliekų sąvartyno operatoriaus sprendimu, siekiant reprezentuoti kiekvienos savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą. Komunalinių atliekų tvarkymo regionui priklausančiose savivaldybėse, kuriose gyventojų skaičius didesnis nei 100 000, mišrių komunalinių atliekų sudėčiai nustatyti imamas ne mažesnis kaip 0,5 t mišrių komunalinių atliekų mėginys, o savivaldybėse, kuriose gyventojų skaičius mažesnis nei 100 000, imamas ne mažesnis kaip 0,3 t mišrių komunalinių atliekų mėginys. Ne mažesnis kaip 0,5 t arba 0,3 t mišrių komunalinių atliekų mėginys imamas iš šiukšliavežio išversto mišrių komunalinių atliekų kaupo 5 vietų (atitinkamai po  $\approx 0,1$  t arba po  $\approx 0,06$  t).

Iš ne mažesnio kaip 0,5 t arba 0,3 t mišrių komunalinių atliekų mėginio į švarius kontenerius ar kitas talpas atskiriamos šios komunalinės atliekos: popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos, žaliosios atliekos, medienos, įskaitant pakuotes, atliekos, biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos, natūralaus pluošto audinių atliekos, kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos, kombinuotų pakuočių atliekos, metalų, įskaitant pakuotes, atliekos, stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos, inertinės atliekos (keramika, betonai, akmenys ir pan.), kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos, atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios elektros ir elektroninės įrangos atliekos, baterijų ir akumuliatorių atliekos, kitos atsitiktinai į sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos, kitos komunalinės atliekos. Išrūšiuojant visą ne mažesnę kaip 0,5 t arba 0,3 t atliekų mėginį, konteineriai ar kitos talpos pasveriami ir, atėmus tuščių konteinerių ar kitų talpų svorį, apskaičiuojamas kiekvienos komunalinių atliekų rūšies svoris (kilogramais), užpildoma sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ataskaita.

Sąvartyno operatorius, vadovaudamasis sąvartyno atliekų tvarkymo apskaitos (sudėties nustatymo) ataskaitų duomenimis, 2 kartus per metus atlieka regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimą. Įvertinęs regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį, sąvartyno operatorius pildo regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitas, kuriose nurodo:

- bendrą komunalinių atliekų tvarkymo regione pašalintą komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį (tonomis, t, trijų skaitmenų po kablelio tikslumu);
- kiekvienos komunalinių atliekų tvarkymo regionui priklausančios savivaldybės, kurios atliekos šalinamos to regiono nepavojingųjų atliekų sąvartyne, pašalintą komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį (tonomis, t, trijų skaitmenų po kablelio tikslumu).

Regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne pašalintas grynas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis (tonomis, t, trijų skaitmenų po kablelio tikslumu) apskaičiuojamas bendrą komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį (tonomis, t) dauginant iš atliekų biologinio skaidumo (procentais, %) ir dalijant iš 100 proc.

Sąvartyno operatoriaus parengtos regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos kasmet teikiamos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ir komunalinių atliekų tvarkymo regionui priklausančioms savivaldybėms.

### 13. Subjektų, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, skaičius ir jo pokytis nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius

Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos išduotų leidimų gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių skaičius bei jo pokytis ir bendra elektros energijos gamybos įrenginių galia bei jos pokytis per pastaruosius dvejus metus pateikta 7 lentelėje.

7 lentelė. Elektrinių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, bendrieji duomenys

	<b>LR Energetikos ministerijos išduoti leidimai gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, vnt.</b>	<b>Leidimų gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių pokytis nuo praėjusių metų, vnt.</b>	<b>Bendra elektros energijos gamybos įrenginių galia pagal išduotus leidimus, MW</b>	<b>Bendras elektros energijos gamybos įrenginių galios pokytis pagal išduotus leidimus, MW</b>
Iki 2010-12-31	143		313,104	
Iki 2011-12-31	205	62	357,148	44,044
Iki 2012-12-31	459	254	433,895	76,747

Nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, naujų elektrinių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, yra 316.

Lietuvoje eksploatuojama Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė (toliau – KHAE) – vienintelė tokio tipo elektrinė Baltijos šalyse. Kai energetinės sistemos apkrova maža ir yra daug pigios perteklinės energijos, KHAE agregatai, įjungti siurblio režimu, kelia vandenį iš Kauno marių ir dirbtinį viršutinį baseiną, esantį 100 m aukščiau marių vandens lygio. Esant viršutiniam baseinui pilnam, KHAE gali dirbti kaip įprasta hidroelektrinė tiekdamą į energetinės sistemos 330kV tinklą iki 900 MW galią daugiau kaip 12 valandų. Sisteminių avarių prevencijai ir likvidavimui labai svarbu, kad KHAE agregatai užtikrina greitą rezervinę galią – visu savo pajėgumu į tinklą sugeba įsijungti mažiau nei per 2 min.

Centralizuoto šilumos tiekimo (toliau – CŠT) bendrovių, kurios energijos gamybai naudoja atsinaujinančius energijos išteklius, skaičius bei jo pokytis per pastaruosius dvejus metus pateiktas 8 lentelėje.

8 lentelė. CŠT bendrovių\*, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, bendrieji duomenys

	<b>Centralizuoto šilumos tiekimo bendrovės, energijos gamybai naudojančios atsinaujinančius energijos išteklius, vnt.</b>	<b>Leidimų gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių pokytis nuo praėjusių metų, vnt.</b>	<b>Pasiekta biokuro katilų galia, MW</b>	<b>Pasiektos biokuro katilų galios pokytis, MW</b>
Iki 2010-12-31	27		395,2	
Iki 2011-12-31	30	3	423,7	28,5
Iki 2012-12-31	32	2	464,3	40,6

\*Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos narių duomenys.

Nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, yra 5 naujos CŠT bendrovės, gaminančios energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių.